

Plantesygdomme i Danmark 1943.
Oversigt,
samlet ved Statens plantepatologiske Forsøg.

Plant diseases and pests in Denmark 1943.

Indhold.	Side
1. Statens plantepatologiske Forsøg. Personale og Arbejde i 1943	1
2. Spredning af Oplysninger gennem Dagblade og Radio, <i>Hans R. Hansen</i>	3
3. Materialets Oprindelse.....	6
4. Oversigt over Angreb i 1943.....	9
5. Vejrforholdene, <i>Gudrun Johansen</i>	25
6. Sygdomme af særlig Interesse, <i>Ernst Gram, Hans R. Hansen, og Anna Weber</i>	28
7. Skadedyr af særlig Interesse, <i>Prosper Bovien</i>	43
8. Fortegnelse over nye Angreb, <i>Prosper Bovien, Ernst Gram og Anna Weber</i>	64
9. Orienterende Forsøg og Undersøgelser, <i>Ernst Gram</i>	65
English Summary.....	68

**1. Statens plantepatologiske Forsøg. Personale og Arbejde
i 1943.**

Forstander og Bestyrer af den botaniske Afdeling: cand. mag. *Ernst Gram*.

Assistent: Havebrugskand. *Gudrun Johansen*.

Laborantelev: Frk. *Lisbet Bjørndal*.

Bestyrer af den zoologiske Afdeling: Dr. phil. *Prosper Bovien*.

Assistent: mag. scient. *Niels Bolwig*.

Bestyrer af Oplysningsafdelingen: Landbrugskand. *Chr. Stapel*.

Assisterende: Havebrugskand. *Anna Weber*, Landbrugskand. *Hans R.*

Hansen, Havebrugskand. *Lars Hammarlund*, Landbrugskand. *H.*

Ingvard Petersen og Frk. *Tove Marcussen*.

Inspektør ved Kemikaliekontrollen: cand. pharm. *J. L. Schnicker*.

Assistent: cand. pharm. *S. Vestergaard Sørensen*.

Assistent ved Forsøgsarbejdet: *H. Øhlens*.

Kontorarbejdet udførtes af Frk. *Anne-Lise Hastrup*.

De i Arbejdsplanen for 1943—44 opførte Forsøg er i det væsentlige gennemført; der er tillige anlagt Forsøg og foretaget Undersøgelser i Samarbejde med Foreningerne o. a. Arbejdet med Undersøgelse af indsendte Planter har været noget større end Aaret før; der er besvaret 4647 Forespørgsler mod 4317 i 1942.

Af de maanedlige »Oversigter over Plantesygdomme« er udsendt Nr. 260—266. Antallet af Medarbejdere herved har været 140; foruden til disse er Oversigterne sendt til en Række Blade, Institutioner, Skoler m. fl.

Af andre Publikationer er udsendt »Plantesygdomme i Danmark 1942«, samt Meddelelse Nr. 346 og reviderede Oplag af Nr. 93, 122, 146, 189 og 315. Tillige er der offentliggjort følgende Afhandlinger og Artikler, hvoraf der foreligger Særtryk: *P. Bovien* og *Chr. Stapel*: Pæregalmyggens Biologi og Bekæmpelse. *P. Bovien*: Skadedyr paa Tobak. *Ernst Gram*: Mosaiksyge og andre Virussygdomme paa Tobak. *Gudrun Johansen*: Indsunkne Smaapletter paa Kartoffelknolde. *Chr. Stapel*: Giv Agt paa Musene i Mark, Have og Lo. *Chr. Stapel*: Pas paa Musene. *Chr. Stapel*: Kartofflens Bladpletsyge. *Chr. Stapel*: Bekæmp Selleri-Bladpletsygen. *Chr. Stapel*: Bekæmpelse af Kartoffelskimmel i 1943. *Chr. Stapel* og *H. Ingv. Petersen*: Forsøg med Kobberoxyklorid (»Kobberkalk«) og nogle andre Specialpræparater til Bekæmpelse af Plantesygdomme. *Anna Weber*: En ny Svampesygdom paa Løvemund. *Anna Weber*: Orienterende norske Forsøg med Frugttrækarbolineum som Sommer-sprøjtevædske mod Bladlus. *Anna Weber*: Mosaiksyge i Skalotter. *J. L. Schnicker*: Kemikaliekontrollen 1942. Endvidere er udsendt Fortegnelse over Specialpræparater til Bekæmpelse af Plantesygdomme og Skadedyr anerkendte af Statens Forsøgsvirksomhed. Gyldig for Aaret 1943. Disse Publikationer er for største Delen sendt til de 140 Medarbejdere, ca. 200 indenlandske Personer, Institutioner og Blade, ligesom de er tilbudt nogle udenlandske Bytteforbindelser. Endelig er Maanedsoversigter og Meddelelser sendt til 63 Abonnenter. Desuden er der skrevet adskillige andre Artikler i Fagbladene.

Der er udlaant Billedmateriale til 17 Landbrugs- og 18 Havebrugsudstillinger, ialt 35 Udstillinger, endvidere har nogle Landbrugs- og Havebrugsskoler og Kursus laant Billeder og Tavler, og endelig har 2 Hold Landbrugslusbilleder og 1 Hold Havebrugslusbilleder været udlaant til Foredrag og Undervisning.

Giftkursus (for Gartnere, der søger Sundhedsstyrelsens Tilladelse til Blaasyrebehandling, og for Erhvervsdrivende, der søger Lempelser ved Køb af Gifte), afholdtes 1 Gang i København, 1 Gang i Beder, 1 Gang i Vejle, 1 Gang i Odense og 1 Gang i Aabenraa med tilsammen 279 Deltagere. Tjenestemændene har endvidere medvirket ved forskellige Kursus og holdt Foredrag i Radio og ved Foreningernes Møder, hvorved der ialt er ydet 68 Foredrag.

Marken og Laboratoriet har været besøgt af flere Selskaber og Gæster.

Fremavlen og Indsamlingen af sygt Udsæds- og Lægge-materiale af Korn og Kartoffler, til Raadighed for Forsøg og Uddeling til Forevisningsmarker, er fortsat. Tjenesterejserne til Møder og i Anledning af Forsøg og Undersøgelser ude omkring i Landet har paa Grund af Rejseforholdene været færre end under normale Forhold.

Antallet af afsendte Breve er ca. 6000; endvidere er der udsendt ca. 5700 Tryksager og andre Forsendelser.

2. Spredning af Oplysninger gennem Dagblade og Radio.

Ved Hans R. Hansen.

Der blev i Løbet af Aaret gennem Ritzau's Bureau til Dagbladene udsendt følgende korte Meddelelser: 17. Marts: Sprøjtning med Foraarskarbolineum, 21. April: Pæregalmyg, 4. Maj: Bekæmpelse af Bladlus, 20. Maj: Forgiftning af Bier, 25. Juni: Kartoffelskimmel (1. Varsel) og 2. Juli: Kartoffelskimmel (2. Varsel).

Tabellen over Udklipstal (Udklippet gange Dagbladets Oplag i 1000) tyder paa, at Meddelelserne har haft en langt mindre Udbredelse end i 1942, hvor Tallet ialt var ca. 19 Millioner, medens det i Aar kun er knapt Halvdelen, nemlig ca. 9 Mill., hvoraf de ca. 4 Mill. hidrører fra københavnske Dagblade. De forskellige Meddelelser har ikke opnaaet lige stor Udbredelse, der for ovennævnte fem var: Foraarskarbolineum ca. 0.5 Mill., Pæregalmyg ca. 0.3 Mill., Bladlus ca. 1.4 Mill., Bier ca. 0.5 Mill. og Kartoffelskimmel ca. 1.6 Mill. Meddelelserne kommer som Regel over 1 à 2 Maaneder, hvorfra dog Kartoffelskimmel danner en Undtagelse, idet den strækker sig over 4 Maaneder: Juni, Juli, August og September, hvilket maa siges

Udklipstallet i 1000

Juli			August		Sept.		Okt.	Nov.		Dec.	Ialt	Maanedsoversigter											
Kartoffelskim.	Bladlus	Forskelligt	Kartoffelskim.	Forskelligt	Kartoffelskim.	Forskelligt	Forskelligt	Mus	Forskelligt	Forskelligt		Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Ialt			
423	203	223		150	2	270	121		41	12	3676						24	24		48			
18	10	1		1	15	18	3	9			139				1	1			1	3			
15	12	24			5		12		4		125			12	5	12				29			
55	13	35			37		9	8	8	9	256			10	10	9		9		28			
35	26				16			5			210			7	4	6				17			
18	13				12		3				94			12	8	21	2	2		45			
141	74	60		1	85	18	27	22	12	9	824			31	28	49	2	11	1	122			
21	8										40	5			5		5	5		20			
25	12	2		9	20		4		4		213				8	2		23		33			
18	14	9	9		3		2			2	122			9	2	10		2		23			
73	50		4				6		22		438	1		9	9		2	6	1	19			
91	64	9	13		3		8		22	2	560	1		9	11	10	2	8	1	42			
92	50	44	39		6					50	540					15	15	22		52			
91	69	37				83	6	11			960			2	22	40	21	28		113			
29	9	5	1			3	1			3	130			4	4	10		14		32			
212	128	86	40		6	86	7	11		53	1630			6	26	65	36	64		197			
79	19	38		17		34	4			1	353			19		11		19		49			
51	19	16	1	35			3	19			251			16		16		16		48			
7		2	6			6	6	4		5	172				6	6		6		12			
137	38	56	7	52		40	13	23		6	776			35		33		41		109			
4		1						3			39			2	4	1	2	2		11			
18		19	5			2	1	15			200			5	4	10	20	15	2	52			
19	62	5	2		2		5	5			278				1					1			
41	62	25	7		2	2	6	23			517			7	5	11	22	17	2	64			
1					11	1	1	8			52				1		1			2			
1092	589	461	67	212	129	417	187	87	79	82	8288	6		88	84	170	92	193	4	637			

at være særdeles passende, da der i disse Maaneder kan være Fare for Skimmel, og det største Udklipstal ca 1.0 Mill. falder i Juli, hvor Bekæmpelsesarbejdet som Regel bør begyndes. Men Tabellen viser tillige, at der er andre Sygdomme eller Skadedyr, der har haft stor Interesse, f. Eks. Aadselbillen; selv om der ikke blev sendt særlig Meddelelse om denne, er Udklipstallet dog ca. 1.0 Mill. Dette viser, at Aadselbillen ogsaa i Aar har gjort Krav paa stor Opmærksomhed, som dog ikke naar paa Højde med den for det stærke Angreb i 1942, hvor Udklipstallet var ca. 2.5 Mill.

Dækning af Landsdelene med Meddelelser ad denne Vej vil kunne skønnes ved at sammenholde Udklipstallet ialt i 1000 med Dagbladenes Oplag i 1000, der gives i (): København 3676 (469), Sjælland 824 (155), Bornholm 40 (13), Maribo 213 (41), Fyn 560 (97), Østjylland 1630 (214), Nordjylland 776 (99), Vestjylland 517 (76) og Sønderjylland 52 (12). Dækningen har herefter været ret stor overalt og bortset fra de københavnske Dagblade størst i Jylland.

Der blev gennem Statsradiofonien udsendt følgende korte Meddelelser: 19. Januar: Kemikaliesituationen og Vintersprøjtning 1943, 7. Marts: Al Vaaarsæd bør afsvampes i Aar, 12. Marts: Bekæmpelse af Gulspids- og Lyspletsyge, 4. Juli: Midler mod Kartoffelskimmel og 5., 12. og 19. September: Raad fra Plan-tepatologerne.

3. Materialets Oprindelse.

I 1943 udsendtes Nr. 260—266 af de maanedlige Oversigter over Plantesygdomme, hvortil der henvises vedrørende Lokalteter o. lign. Enkeltheder.

Den foreliggende Oversigt er affattet paa Grundlag af, dels de maanedlige Indberetninger, som en Række Medarbejdere velvilligst har sendt os, dels de indkomne Forespørgsler og dels vore egne Iagttagelser.

For alle eller de fleste af Sommerhalyaarets Maaneder er Indberetninger modtaget fra følgende: Konsulent *A. P. Aidt*, Viborg; Gartner *Aton Th. Andersen*, Vejro, Kragenæs; Forstander *H. Bagge*, Statens Forsøgsstation, Aarslev; Konsulent *Karl Bank*, Ulfborg; Konsulent *Erik Boesen*, Rødding; Konsulent *Aa. Buchreitz*, Skærbæk; Assistent *Hans Christensen*, Statens Forsøgsstation, Hornum; Konsulent *S. Nørlund Christensen*, Aulum; Forstander *Edv. Christiansen*, Spangsbjerg Forsøgsstation, Esbjerg; Konsulent *Harry Christiansen*, Jerslev; Konsulent *F. K. Damgaard*, Faarevejle; Konsulent *Andr. Diederich*, Præstehaven 24, Aarhus; Konsulent *P. M. Dreister*, Ebberup; Konsulent *M. E. Elting*, Forsøgsgaarden, Næstved; Handelsgartner *N. Flensted-Andersen*,

Brunemosehus, Fuglebjerg; Konsulent *Georg Foldager*, Skjern; Konsulent *N. Gram*, Frejasvej 4, Aabyhøj; Konsulent *Chr. Greve*, Vester Skerninge; Konsulent *M. Greve*, Lindenberg, Roskilde; Konsulent *P. Grøntved*, Farimagsvvej 8, Næstved; Konsulent *Aa. Gylling*, Frederiks Alle 75 C, Aarhus; Konsulent *H. Mose Hansen*, Pilevängen 1, Tarup, Odense; Konsulent *Lars Hansen*, Havebrugsskolen, Aagaard; Konsulent *Mogens Hansen*, Toftlund; Konsulent *N. Engvang Hansen*, V. Hassing; Konsulent *R. Hansen*, Øxenbjergvej 84, Svendborg; Konsulent *Kr. Hougaard*, Hurup; Konsulent *K. M. Hove*, Sandvad, Jellinge; Konsulent *Knud Iversen*, Klippinge; Landbrugskand. *Børge Jacobsen*, Trinderup Hovedgaard, Onsild; Konsulent *Jens J. Jacobsen*, Grindsted; Konsulent *Engelhart Jensen*, Ø. Jølby, Erslev; Konsulent *Georg Jensen*, Ulslev pr. Sdr. Ørslev; Konsulent *Harald Jensen*, Ask, Malling; Konsulent *Harald Jensen*, Audebo Pumpestation, Maarsø; Konsulent *H. E. Jensen*, Hillerød; Konsulent *Rud. Jensen*, Højvang, Østrup, Støvring; Konsulent *Johs. Johansen*, Store Heddinge; Konsulent *N. P. Johansen*, Bjerringbro; Konsulent *Axel Juel-Nielsen*, Haslevej 45, Rønne; Konsulent *Kr. Jørgensen*, Hadsund; Konsulent *Stanley Jørgensen*, Høng; Konsulent *J. Klarup-Hansen*, Nykøbing F.; Konsulent *A. Klougart*, Anker Heegaardsgade 2, København V.; Konsulent *Axel Dam Koføed*, Ladelund, Brørup; Konsulent *Kr. Høgsberg Kristensen*, Hammershøj; Konsulent *Th. Kristensen*, Skals; Konsulent *K. V. Kristoffersen*, Dæmningen 12, Vejle; Konsulent *Hans Larsen*, Bruuns Alle, Svendborg; Konsulent *O. Møller Larsen*, Ringstedvej 23, Sorø; Konsulent *Jørg. Larsen-Ledet*, Dybvad; Konsulent *Bent Munch*, Skolegade 29, Haslev; Lærer *J. C. Myrhøj*, Skive; Konsulent *Niels Mølgaard*, Storegade 8, Lemvig; Konsulent *Hans Møller*, Stoholm; Forsøgsleder *Paul Neergaard*, I. E. Ohlsens Enke, Linnésgade 14, København K.; Konsulent *Ejnar M. Nielsen*, Grindsted; Konsulent *Fr. Nielsen*, Haderslev; Konsulent *Henrik Nielsen*, Borchsvej 15, Holbæk; Konsulent *K. M. Nielsen*, Frederiksborgvej, Roskilde; Konsulent *Martin Nielsen*, Stampevej 14, Vejle; Konsulent *Georg Nissen*, Bylderup Bov; Konsulent *C. A. Nørholm*, Gedved, Horsens; Landbrugskand. *O. J. Olesen*, Sophiehøj, Rødby; Konsulent *M. Olsen*, Dalgaard, Pjædsted; Konsulent *P. O. Overgaard*, Holstebro; Raadgiver *Arne Pallesen*, Hjöllund; Konsulent *A. Pedersen*, Varde; Konsulent *Jørg. M. Pedersen*, J. L. Heibergsvej 47, Aabyhøj; Konsulent *Laur. Pedersen*, Vig; Konsulent *P. Pedersen*, Vinding, Vejle; Konsulent *Alfr. Rasmussen*, Brovænget 35, Brønshøj; Assistent *Frede Rasmussen*, Statens Forsøgsstation, Hornum; Landbrugslærer *Har. Rasmussen*, Næsgaard, Stubbekøbing; Landbrugskand. *Rs. Eivin Rasmussen*, Saks-købing; Konsulent *S. A. Rasmussen*, Mariager; Gartner *A. Sauer*, Slagelse; Konsulent *A. Skarregaard*, Ringkøbing; Statens Forsøgsstation, Studsgaard; Statens Forsøgsstation, Virumgaard, Lyngby; Konsulent *Ejvind Staunskjær*, Koiind; Konsulent *N. Svaneborg*, Vust; Assistent *Sv. Svendsen*, Statens Forsøgsstation, Tylstrup; Konsulent *M. Sørensen*, Forsøgshaven, Esbjerg; Konsulent *V. Sørensen*, Lunde J.; Konsulent, Landbrugslærer *O. K. Toudal*, St. Restrup Husmandsskole, Sønderholm; Konsulent *P. Trosborg*, Virkelyst, Brande; Forsøgsleder *Erland Vestergaard*, Statens Forsøgsstation, Abed, Søllested; Konsulent *H. Wraae-Jensen*, Morena, Skælskør; Konsulent *Agnes Værlose*, Minde-lunden, Flakkebjerg; Konsulent *P. Ørndrup*, Skive.

Fra nedennævnte er Indberetninger modtagne i mindre Antal: Assistent *H. Agergaard*, Askov Forsøgsstation, Vejen; Assistent *K. Toftegaard Andersen*, Hads Herreds Landboforening, Odder; Konsulent *J. Chr. Andersen-Lyngvad*,

Hasseris, Aalborg; Landbrugslærer *M. Arentoft*, Asmildkloster Landbrugsskole, Viborg; Landbrugslærer *Sv. E. Bertelsen*, Landbrugsskolen, Malling; Konsulent *M. Bundgaard*, Kærehave, Ringsted; Konsulent *A. Bødker*, Ny Hasseris, Aalborg; Forstander *N. Dullum*, Blangstedgaard Forsøgsstation, Odense; Konsulent *F. C. Frandsen*, Thisted; Konsulent *Henry Frederiksen*, Vibevej 2, Frederikshavn; Konsulent *A. M. Hansen*, Fladmosegaard, Ærøskøbing; Konsulent *Jac. Hansen*, Rugaardsvej 139, Odense; Forstander *Fr. Heick*, Statens Forsøgsstation, St. Jyndeved; Konsulent *Ph. Helt*, Spjellerup, Karise; Havebrugskand. *A. E. Hermansen*, Sellerup, Børkop; Konsulent *Helmer Iversen*, Haarby; Konsulent *Barner Jacobsen*, Nykøbing F.; Konsulent *Johs. Jensen*, Rudkøbing; Konsulent *J. Jeppesen Jensen*, Rugaardsvej 139, Odense; Konsulent *N. P. Jensen*, Vonge; Konsulent *Sv. R. Jensen*, Haslev; Konsulent *Erland Jørgensen*, Rugaardsvej 252, Odense; Konsulent *J. A. Kofoed*, Vig; Konsulent *S. A. Ladefoged*, Aars; Konsulent *N. F. J. Larsen*, Ubby, Jerslev; Konsulent *A. Larsen-Ledet*, Grenaa; Konsulent *O. Myrster*, Langaa; Konsulent *H. Møller*, Dronningensgade 7, Odense; Konsulent *Aksel Nielsen*, Horsens Landbrugsförening, Horsens; Landbrugskand. *H. Baltzer Nielsen*, Planteaviskontoret, Godthaab, Skanderborg; Landbrugskand. *Hj. Møller Nielsen*, Græsmarkssektionen, Skanderborg; Konsulent *Laurits Nielsen*, Graabykkevej 26, Brønshøj; Assistent *Viggo Nielsen*, Statens Marskforsøg, Højer; Konsulent *Math. Nissen*, Graasten; Konsulent *S. Nygaard Olesen*, Skattergade 54, Svendborg; Konsulent *Fr. Bek Pedersen*, Hobro; Konsulent *Marie Surlykke Petersen*, Graasten; Konsulent *A. K. Rasmussen*, Skrøbelev; Assistent *H. Rasmussen*, D. L. F., Roskilde; Konsulent *P. Rasmussen*, Nørre Chaussé 22, Aabenraa; Konsulent *O. Ruby*, Kolding; Konsulent *Johs. Siggaard*, Ribe; Forstander *O. Skov*, Husholdningsskolen, Ry; Konsulent *S. Ø. Spanner*, Planteaviskontoret, Godthaab, Skanderborg; Konsulent *S. M. Sørensen*, Nr. Bork; Mag. agro. *J. Vang*, Nørresundby Hørskæfteri, Nørresundby.

Vi bringer alle, der har bidraget til Oversigterne, vor bedste Tak for det righoldige Materiale, de har stillet til vor Raadighed.

De indkomne Forespørgsler fordeler sig saaledes:

	Fysi- ogene		Bakterier og		Uopklarede Spørgsmaal		Ialt
	Forhold	Vira	Svampe	Dyr	m. m.		
Korn og Græsser.....	138	—	63	55	45	301	
Bælgplanter.....	30	—	76	61	18	185	
Bederoer.....	15	10	35	46	6	112	
Korsblomstrede.....	10	—	17	63	6	96	
Kartofler.....	46	18	139	42	10	255	
Industriplanter.....	16	1	20	8	10	55	
Frugttræer og Frugtbuske.	396	9	280	371	121	1177	
Køkkenurter.....	109	40	138	154	63	504	
Pryd- og Hegnsplanter....	168	8	123	242	188	729	
Forskelligt, herund. Ukrudt	—	—	2	171	—	173	
I alt om Angreb ...	928	86	893	1213	467	3587	

Ialt om Angreb	3587
Sprøjter, Sprøjtevædsker og Pudring	645
Afsvampning	22
Sorts- og Artsbestemmelse, Opbevaring, Gødskning, Rygning m.m. . .	226
Anmodninger om Vejledninger	167
Samlet Antal Forespørgsler	4617

4. Oversigt over Angreb i 1943.

Tallene længst til højre angiver Antallet af de direkte modtagne Forespørgsler. Hvor der kun har været 1—2 Forespørgsler, er de dog ofte opført under »Andre Spørgsmaal«. Det maa bemærkes, at en Forespørgsel om en Sygdom eller et Skadedyr ikke altid behøver at være ensbetydende med, at der er konstateret et Angreb; det kan f. Eks. være en Forespørgsel, inden Angrebet har indfundet sig, om hvordan det kan forebygges, om der er Grund til at frygte, at det vil komme under de og de Forhold, eller Forespørgslen kan være blevet besvaret med, at Planterne ikke har lidt af det formodede Angreb.

Byg.	Korn.		
Frost og Kulde		alm. sidst i April og i Maj	13
Kaliummangel		alm. efter Kaalroer	6
Fosforsyremangel			2
Kobbermangel		godartet, enkelte stærke Angreb	
Manganmangel		tidlige og mange stærke Angreb	6
Kalktrang, lavt Reak- tionstal			8
Knækkesyge som hos Havre			1
Mangelfuld Spiring			2
Næringsmangel			9
Byggets Stribesyge	<i>Helminthosporium teres</i>	se Tabel Side 30	7
Dækket Brand	<i>Ustilago hordei</i>	se Tabel Side 30	
Nøgen Brand	<i>Ustilago nuda</i>	se Tabel Side 30	5
Græssernes Meldug	<i>Erysiphe graminis</i>	alm. ofte stærke Angreb	3
Bygrust	<i>Puccinia hordei</i>	stærke Angreb i Lamme- fjorden	
Goldfodsyge	<i>Ophiobolus graminis</i>	mange svage og flere Steder stærke Angreb	2
Almindelig Fodsyge	<i>Fusarium sp.</i>		3

Smældelarver	<i>Agriotes spp.</i>	se Side 62	4
Halmhveps	<i>Cephus pygmaeus</i>	se Side 44	
Stankelbenlarver	<i>Tipula paludosa</i>	se Side 63	2
Haarmyglarver	<i>Bibio sp.</i>	se Side 44	
Hessiske Flue	<i>Mayetiola destructor</i>	se Side 45	
Andre Spørgsmaal			31

Havre.

Fodsyge, Slimskimmel	<i>Fusarium sp.</i>		4
Frost og Kulde			7
Kaliummangel			2
Svidning			2
Kobbermangel			3
Manganmangel			6
Golde Havretoppe			2
Hvide Toppe		ret almindelige	3
Knækkesyge			6
Næringsmangel			4
Lavt Reaktionstal			2
Nøgen Havrebrand	<i>Ustilago avenae</i>	se Tabel Side 30	
Dækket Havrebrand	<i>Ustilago levis</i>	se Tabel Side 30	
Sortrust	<i>Puccinia graminis</i>	enkelte Angreb	
Kronrust	<i>Puccinia lolii</i>	faa Iagttagelser, svage Angr.	
Havreaal	<i>Heterodera Schachtii</i>	se Side 43	13
Fritflue	<i>Oscinis frit</i>	se Side 45	
Andre Spørgsmaal			17

Hvede.

Frost og Kulde			3
Kaliummangel			3
Knækkefodsyge	<i>Cercospora herpotrichoides</i>	godartet, stærke Angreb sjældne	
Goldfodsyge	<i>Ophiobolus graminis</i>	godartet, faa stærke Angr.	2
Stinkbrand	<i>Tilletia caries</i>	se Tabel Side 30	2
Sortrust	<i>Puccinia graminis</i>	enkelte Angreb	
Gulrust	<i>Puccinia glumarum</i>	alm. og svag, enkelte stærke Angreb	3
Halmhveps	<i>Cephus pygmaeus</i>	se Side 44	
Fritflue	<i>Oscinis frit</i>	se Side 45	
Andre Spørgsmaal			8

Rug.

Frost og Kulde			3
Sneskimmel	<i>Fusarium sp.</i>		2
Næringsmangel			2
Meldrøjer	<i>Claviceps purpurea</i>	alm. svage Angreb	
Alm. Fodsyge, Slimskim.	<i>Fusarium sp.</i>		4
Stængelbrand	<i>Urocystis occulta</i>	se Tabel Side 30	

Sortrust	<i>Puccinia graminis</i>	enkelte Angreb	
Brunrust	<i>Puccinia dispersa</i>		2
Gaasebille	<i>Phyllopertha horticola</i>	se Side 44	
Blødbiller	<i>Telephorus fuscus</i>	se Side 44	
Hessiske Flue	<i>Mayetiola destructor</i>	se Side 45	
Fritflue	<i>Oscinis frit</i>	se Side 45	4
Brakflue	<i>Hylemyia coarctata</i>	se Side 45	1
Ørentvist	<i>Forficula auricularia</i>	se Side 61	3
Andre Spørgsmaal			17

Majs.

Aksraad	<i>Fusarium moniliforme</i>		1
Majsbrand	<i>Ustilago zea</i>		1
Andre Spørgsmaal			2

Korn, uden Angivelse af Art.

Næringsmangel			2
Smælderlarver	<i>Agriotes sp.</i>	se Side 62	
Stankelbenlarver	<i>Tipula sp.</i>	se Side 63	
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i>	se Side 63	
Spurve	<i>Passer domesticus</i>	se Side 45	
Markmus	<i>Arvicola arvensis</i>	se Side 63	
Andre Spørgsmaal			9

Fodergræs og Frøgræs.

Frost og Kulde			3
Hekseringe			5
Andre Spørgsmaal			13

Bælgplanter.

Bønne.			
Bønnebakteriose	<i>Pseudomonas sp.</i>	flere Steder, stor Forskel paa Bønneparterne	6
Bønnesyge	<i>Glomerella Lindemuthiana</i>	flere Steder, stor Forskel paa Bønneparterne	8
Bladpletsvamp	<i>Stagonospora hortensis</i>		1
Viklerlarver	<i>Tortricidae</i>	angreb Sojabønner paa Lolland	1
Andre Spørgsmaal			5

Kløver.

Frost og Kulde			2
Rimfrostskaade		se Side 31	1
Proliferation i Hvidkl.		alm. paa Morsø	

Kløverrust	<i>Uromyces trifolii</i>		3
Bægersvamp	<i>Sclerotinia trifoliorum</i>	alm., stærke Angreb hyp- pige i Frøedkløver i For- aaret. Godart. i Efteraaret	6
Skorpesvamp	<i>Phyllachora trifolii</i>		3
Alm. Meldug	<i>Erysiphe communis</i>		3
Kløveraal	<i>Tylenchus dipsaci</i>	se Side 45	10
Øresnudebiller	<i>Otiorrhynchus ligustici</i>	se Side 47	6
Kløversnudebiller	<i>Apion spp.</i>	se Side 47	1
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i>	se Side 63	
Markmus	<i>Arvicola arvensis</i>	se Side 63	2
Andre Spørgsmaal			18

Lucerne og Humlesneglebælg.

Frost og Kulde			3
Kaliummangel		mange Lucernemarker i Østjylland	5
Bormangel		se Side 31	2
Lav Reaktion			2
Svidning v. Kaligødning			3
Bægersvamp	<i>Sclerotinia trifoliorum</i>	enkelte stærke Angreb	
Skivesvamp	<i>Pseudopeziza medica- ginis</i>	stærke Angreb paa Lolland og Falster	4
Stængelsvamp	<i>Ascochyta medicaginis</i>	se Side 31	9
Storknoldet Bæger- svamp	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	enkelt Angreb	
Kransskimmel	<i>Verticillium albo-atrum</i> <i>Stemphylium sarciniforme</i>		3 3
Kløverskimmel	<i>Peronospora trifoliorum</i>	alm. i mange Udlægsmarker af Lucerne	
Lucerneaal	<i>Tylenchus dipsaci</i>	se Side 46	15
Lucernegnaver	<i>Phytonomus variabilis</i>	en Del Angreb paa Lolland- Falster	
Lucerneblad-Galmyg	<i>Jaapiella medicaginis</i>	se Side 48	2
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i>	se Side 63	1
Markmus	<i>Arvicola arvensis</i>	se Side 63	1
Andre Spørgsmaal			22

Lupin.

Visnesyge	<i>Fusarium sp.</i> <i>Uromyces lupini</i>		2 2
Andre Spørgsmaal			2

Ært.

Rodbrand	<i>Phoma sp.</i>		7
Manganmangel		Angreb i Lammefjorden	
Ærtesyge	<i>Ascochyta pisi</i>		7
Ærtelus	<i>Macrosiphum pisi</i>	stærke Angr. paa Loll.-Falster	

Bladrandbiller	<i>Sitona lineata</i>	stærkt Angreb paa Virum- gaard	1
Ærteviklere	<i>Grapholitha nigricana</i>	stærke Angreb paa Virum- gaard	
Andre Spørgsmaal			12

Runkelroer, Sukkerroer o. a. Beder.

Frost og Kulde			4
Manganmangel			4
Bormangel		svage og stærke Angreb, ikke almindelig	5
Bede-Mosaiksyge		ret alm., hyppigere end i nærmest foregaaende Aar	
Virus-Gulsot		sene Angreb, alm. svage og sjældent stærke; hyppigst Øst for Storebælt	9
Rodbrand	<i>Pythium, Phoma</i> o. a.	godartet, stærke Angreb ikke almindelige	16
Bedeskimmel	<i>Peronospora Schachtii</i>	se Side 32	9
Bederust	<i>Uromyces betae</i>	i flere Egne Ødelæggelse af Toppen	3
Violet-Rodfiltsvamp	<i>Rhizoctonia violacea</i>		3
Sortskimmel	<i>Alternaria</i> sp.		3
Roeaal	<i>Heterodera Schachtii</i>	se Side 48	4
Ørentviste	<i>Forficula auricularia</i>	se Side 61	1
Bladtæger	<i>Calocoris bipunctatus</i>	se Side 48	
Bladbedelus	<i>Aphis fabae</i>	se Side 48	4
Oldenborrelarver	<i>Melolontha</i> sp.	se Side 61	
Aadselbiller	<i>Blitophaga opaca</i>	se Side 49	18
Smælderlarver	<i>Agriotes</i> spp.	se Side 62	
Runkelroebillen	<i>Atomaria linearis</i>	se Side 49	1
Skjoldbiller	<i>Cassida nebulosa</i>	se Side 50	
Knoporme	<i>Agrotis</i> spp.	se Side 63	
Bedeflue	<i>Pegomyia hyoscyami</i>	se Side 50	8
Andre Spørgsmaal			20

Kaal, Kaalroer og andre Korsblomstrede.

Kaal.

Svidning af Blade			2
Kaalskimmel	<i>Peronospora brassicae</i>		4
Skulpesvamp	<i>Alternaria circinans</i> & <i>brassicae</i>		3
Kaalbrok	<i>Plasmodiophora</i> <i>brassicae</i>		3

Kaallus	<i>Brevicoryne brassicae</i>	se Side 51	5
Kaaltæger	<i>Strachia oleracea</i>	se Side 51	
Jordlopper	<i>Phyllotreta spp.</i>	se Side 52	1
Kaalhveps	<i>Athalia spinarum</i>	se Side 52	
Kaalmøl	<i>Plutella cruciferarum</i>	svage Angreb	
Kaaluglen	<i>Mamestra brassicae</i>	Angreb i N.-Jylland	1
Knoporme	<i>Agrotis spp.</i>	se Side 63	
Kaalorme	<i>Pieris spp.</i>	se Side 53	7
Krusesyge-Galmyg	<i>Contarinia nasturtii</i>	se Side 54	1
Kaalflue	<i>Chortophila spp.</i>	se Side 54	19
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i>	se Side 63	2
Andre Spørgsmaal			12

Kaalroe.

Mosaiksyge		svag i flere Egne; alm. i Skelskør- og Slagelsesegnen godartet	
Rodbrand	<i>Phoma sp.</i>		
Tørforraadnelse	<i>Phoma lingam</i>		
Bakteriose (Halsraad)		alm. men svag	
Alm. Meldug	<i>Erysiphe polygoni</i>	stærke Angreb, flere jydsk Egne	
Kaalbrok	<i>Plasmodiophora brassicae</i>	hyppigst svagt; stærke An- greb flere jydsk Egne	
Ørentviste	<i>Forficula auricularia</i>	se Side 61	
Kaalthrips	<i>Thrips angusticeps</i>	se Side 51	1
Kaaltæger	<i>Strachia oleracea</i>	se Side 51	
Kaallus	<i>Brevicoryne brassicae</i>	se Side 51	
Oldenborrelarver	<i>Melolontha spp.</i>	se Side 61	
Jordlopper	<i>Phyllotreta spp.</i>	se Side 52	1
Smælderlarver	<i>Agrotis spp.</i>	se Side 62	
Glimmerbøsse	<i>Meligethes aeneus</i>	se Side 52	7
Kaalhveps	<i>Athalia spinarum</i>	se Side 52	
Kaalmøl	<i>Plutella cruciferarum</i>	se Side 53	
Knoporme	<i>Agriotes spp.</i>	se Side 63	
Kaalugle	<i>Mamestra brassicae</i>	Angreb i N.-Jylland	
Kaalorm	<i>Pieris spp.</i>	se Side 53	1
Krusesyge-Galmyg	<i>Contarinia nasturtii</i>	se Side 54	
Kaalflue	<i>Chortophila spp.</i>	se Side 54	1
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i>	se Side 63	
Andre Spørgsmaal			13

Turnips.

Kaalhveps	<i>Athalia spinarum</i>	se Side 52	
Andre Spørgsmaal			5.

Sennep.

Oldenborrelarver	<i>Melolontha vulgaris</i>	se Side 61	
Andre Spørgsmaal			6

Kartofler.

Frost og Kulde		2
Tørke		5
Varmeskade (Iltmangel)		7
Kaliummangel		6
Pletter paa Knolden (Kuleskade)	kun faa lagttagelser	4
Rustpletter		2
Bladrullesyge	se Side 32	10
Vaadforraadnelse (Bakterioser)	se Side 32	31
Sortbensyge	<i>Bacillus phytophthorus</i> svag i mange Egne	10
Kartoffelskimmel	<i>Phytophthora infestans</i> svage og stærke Angreb. Knoldangr. ofte ondartet	52
Kartoffel-Bladpletsyge	<i>Alternaria solani</i> svag i mange Egne	4
Kartoffelskurv	<i>Actinomyces scabies</i> stærke Angreb alm.	19
Kartoffel-Rodfiltsvamp	<i>Rhizoclonia solani</i>	9
Kartoffelbrok	<i>Synchytrium endobioticum</i> konstateret i 14 ny Kom-muner	3
Kransskimmel	<i>Verticillium albo-atrum</i>	2
Slimskimmel	<i>Fusarium sp.</i>	2
Virussygdomme	se Side 32	8
Sølvskurv	<i>Spongylocladium atro-virens</i>	3
Kartoffelaal	<i>Heterodera Schachtii</i> se Side 55	14
Tusindben	<i>Myriopoda</i> se Side 61	11
Tæger	<i>Heteroptera</i>	7
Smælderlarver	<i>Agriotes spp.</i> se Side 62	6
Knoporm	<i>Agrotis segetum</i> se Side 63	3
Andre Spørgsmaal		35

Industriplanter.

Hamp.		
Knoporme	<i>Agrotis spp.</i>	se Side 63
Stankelbenlarver.	<i>Tipula paludosa</i>	se Side 63
Hør.		
Manganmangel		2
Stængelpletsyge	<i>Polyspora lini</i> svagere end i foregaaende Aar	4
Visnesyge	<i>Colletotrichum lini</i>	2
Hørrust	<i>Melampsora lini</i> svage Angreb flere Steder	4
Slimskimmel	<i>Fusarium sp.</i>	3
Tusindben	<i>Julidae</i> se Side 61	
Smælderlarver	<i>Agriotes spp.</i> se Side 62	
Knoporme	<i>Agrotis spp.</i> se Side 63	
Snegle	<i>Agriolimax agrestis</i> se Side 63	
Andre Spørgsmaal		10

Tobak.		
Kaliummangel		3
Solskoldning		2
Andre Spørgsmaal		17
Andre Industriplanter.		
Forskellige Spørgsmaal		6
Abrikos. Frugttræer og Frugtbuske.		
Frugtfald		5
Andre Spørgsmaal		4
Blomme.		
Bakteriekraft	<i>Pseudomonas mors-prunorum</i>	se under Frostskaade, Side 35
Befrugtningsforhold		se Side 35 8
Frostskaade		se Side 35 7
Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	se Side 35 9
Haglskudsyge	<i>Pseudomonas mors-prunorum</i> el. a. Aars.	se Side 36 4
Revnede Frugter		3
Sølvglans	<i>Stereum purpureum</i>	se Side 36 9
Blommelus	<i>Hyalopterus pruni</i>	se Side 57
Blommehveps	<i>Hoplocampa fulvicornis</i>	se Side 59 15
Blommevikler	<i>Grapholitha funebrana</i>	se Side 59
Spindemider	<i>Paratetranychus pilosus</i>	se Side 60 4
Andre Spørgsmaal		20
Fersken.		
Blæresyge	<i>Taphrina deformans</i>	3
Bladlus	<i>Aphididae</i>	3
Skjoldlus	<i>Lecanium corni</i>	3
Andre Spørgsmaal		10
Figen.		
Gule Blade		1
Hassel.		
Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	ved Rungsted 1
Purpur-Lædersvamp	<i>Stereum purpureum</i>	paa Hasselstød i Haslev 1
Nøddesnudebiller	<i>Balaninus nucum</i>	3
Hasselmidter	<i>Eriophyes avellanæ</i>	3
Andre Spørgsmaal		5
Hindbær.		
Gulsot		almindelig 15
Klorforgiftning		se Side 36 .
Krongalle	<i>Pseudomonas tumefaciens</i>	2

Mosaiksyge		almindelig	3
Spøjteskade			3
Stængelsyge	<i>Didymella applanata</i>	se Side 36	34
Hindbæriller	<i>Byturus tomentosus</i>		9
Hindbærnudebiller	<i>Anthonomus rubi</i>		4
Hindbærmøl	<i>Incurvaria rubiella</i>	Angreb i Lyngby	1
Glassværmer	<i>Bembecia hylaeiformis</i>		7
Andre Spørgsmaal			14

Hyld.

Gloeosporium-Raad	<i>Gloeosporium fructigenum</i> var. <i>sambuci</i>	set flere Steder paa Københavnsseggen, ofte alvorlig	1
Andre Spørgsmaal			5

Kirsebær.

Bakteriekræft	<i>Pseudomonas mors-prunorum</i>	se under Frostskade Side 35	2
Befrugtningsforhold		se Side 35	40
Frostskade		se Side 35	4
Graa Monilia	<i>Monilia cinerea</i>	se Side 35	9
Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	se Side 35	2
Gummiflaad			3
Kirsebærskurv	<i>Venturia cerasi</i>	se Side 36	7
Sølvglans	<i>Stereum purpureum</i>	se Side 36	2
Snudebiller	<i>Anthonomus rectirostris</i>	se Side 58	1
Kirsebærmøl	<i>Argyresthia ephippiella</i>		6
Frostmaaler	<i>Cheimatobia brumata</i>	se Side 59	4
Kirsebærflue	<i>Rhagoletis cerasi</i>	se Side 60	
Andre Spørgsmaal			18

Myrobalan.

Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	se Side 35	1
-------------	---------------------------	------------	---

Pære.

Befrugtningsforhold		se Side 35	8
Frostskade		se Side 35	9
Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	se Side 35	4
Klorose			2
Kræft	<i>Nectria galligena</i>		3
Pæreskurv	<i>Venturia pirina</i>	se Side 37	15
Solskoldning		ret sjælden	14
Spøjteskade			3
»Sten«		se Side 37	20
Sølvglans	<i>Stereum purpureum</i>	se Side 36	2
Skjoldlus	<i>Coccidae</i>		3
Pæregalmyg	<i>Contarinia pyrivora</i>	se Side 59	14
Pærebladgalmyg	<i>Dasyneura pyri</i>		3
Pæregalmider	<i>Eriophyes pyri</i>		22
Andre Spørgsmaal			28

Ribs.			
Bladrandssyge		se Side 37	21
Bærfald el. ingen Bær	Frost i Blomstringst.?	ikke almindeligt	5
Visne Grene	Frost+Drueskimmel? ¹⁾		4
Bladlus	<i>Aphididae</i>		3
Skjoldlus	<i>Lecanium corni</i>		3
Andre Spørgsmaal			15
Solbær.			
Bærfald el. ingen Bær	Frost i Blomstringst.?	ikke almindeligt	5
Filtrust	<i>Cronarium ribicola</i>	alvorlig flere Steder	2
Ribbesvind	<i>Ribes Virus 1</i>		6
Visne Grene	Frost+Drueskimmel? ¹⁾		4
Solbærmider	<i>Eriophyes ribis</i>		15
Andre Spørgsmaal			10
Stikkelsbær.			
Bærfald el. ingen Bær	Uheldige Vækstforhold		3
Misfarvede Blade	Uheldige Vækstforhold		18
Rødfarvning		almindelig	9
Skivesvamp	<i>Gloeosporium ribis</i>	se Side 38	4
Solskoldning		sjælden	2
Stikkelsbældræber	<i>Sphaerotheca mors-uvæe</i>	meget varierende	29
Visne Grene	Frost+Drueskimmel? ¹⁾		9
Stikkelsbærbladhveps	<i>Pteronus ribesii</i>		7
Stikkelsbærmider	<i>Bryobia ribis</i>		5
Andre Spørgsmaal			7
Valnød.			
Cinnobersvamp	<i>Nectria cinnabarina</i>	alm. i de nedfrosne Grene	1
Andre Spørgsmaal			3
Vin.			
Fugtudslet			2
Kræntning			13
Skjoldlus	<i>Lecanium corni</i>		6
Andre Spørgsmaal			14
Æble.			
Befrugtningsforhold		se Side 35	13
Bladfald		se Side 38	12
Bladpletter (Cox' Orange)			6
Branddug			4
Cinnobersvamp	<i>Nectria cinnabarina</i>		3
Frostskade		se Side 35	18
Furede Grene		se Side 38	3
Glasæbler		sjældne	
	<i>Gloeosporium album</i>	alvorlig flere Steder	2
	<i>Gloeosporium perennans</i>	alvorlig i Lyngby	

¹⁾ Se Fodnoten Side 40.

Graa Monilia	<i>Monilia cinerea</i>		7
Gul Monilia	<i>Monilia fructigena</i>	se Side 35	5
Jonathanplet			2
Klorose			12
Plet ved Blomsten		se Side 38	
Kræft	<i>Nectria galligena</i>		9
Prikksyge		ikke ret almindelig	12
Solskoldning		lidt hist og her	8
Sprøjteskade eller Vejrskade		se Side 38	56
Sølvglans	<i>Stereum purpureum</i>	se Side 36	6
Visne Blomster		se Side 38	12
Æbleskurv	<i>Venturia inaequalis</i>	se Side 39	60
Tæger	<i>Heteroptera</i>		10
Bladlopper	<i>Psylla mali</i>		3
Bladlus	<i>Aphididae</i>	se Side 57	10
Blodlus	<i>Schizoneura lanigera</i>	se Side 57	14
Skjoldlus	<i>Lecanium</i>		4
Løvsnudebiller	<i>Phyllobius spp.</i>	en Del Angreb paa unge Træer og Podninger	2
Æblesnudebille	<i>Anthonomus pomorum</i>	se Side 58	6
Øresnudebiller	<i>Otiorrhynchus picipes</i>		5
Knopvikler	<i>Olethreutes variegata</i> & <i>Tmetocera ocellana</i>		10
Æblevikler	<i>Carpocapsa pomonella</i>	se Side 59	9
Lille Frostmaaler	<i>Cheimatobia brumata</i>	se Side 59	11
Æblehveps	<i>Hoplocampa testudinea</i>	se Side 58	16
Spindemider	<i>Paratetranychus pilosus</i>	se Side 60	40
Andre Spørgsmaal			73

Forskellige Frugttræer og Frugtbuske.

Frostmaalere	<i>Cheimatobia brumata</i>		3
Haarmyg	<i>Bibionidae</i>	ikke Skadedyr!	3
Andre Spørgsmaal			19

Køkkenurter.

Agurk.			
Bitre Agurker		almindelig i August	2
Gummiflaad	<i>Cladosporium cucumerinum</i>		4
Meldug	<i>Erysiphe cichoracearum</i>		5
Rodhalsraad			3
Pludselig Nedvisnen		sjælden	2
Skivesvamp	<i>Colletotrichum lagenarium</i>	se Side 39	2
Smaa Frugter standset i Udvikling			7
Spindemider	<i>Paratetranychus pilosus</i>		3
Andre Spørgsmaal			19

Asparges.

Bitre Asparges	ved Sønderborg	1
Andre Spørgsmaal		3

Bønne, se Side 11.

Champignon.

Champignonflue	<i>Apiochaeta spp.</i>	3
Andre Spørgsmaal		7

Gulerod.

Sortraad	<i>Stemphylium radicinum</i>	se Side 39	2
Violet Rodfiltsvamp	<i>Rhizoctonia crocorum</i>		2
Gulerodsbladloppen	<i>Trioxa apicalis</i>	se Side 55	1
Skærmpantemøl	<i>Depressaria spp.</i>	se Side 55	1
Gulerodsflue	<i>Psila rosae</i>	se Side 56	20
Andre Spørgsmaal			23

Jordbær.

Befrugtningsforhold og mangelfuldt udviklede Bær		se Side 40	18
Bladpletsyge			4
Brune Rødder			6
Brune eller røde Bladrande			4
Drueskimmel ¹⁾	<i>Botrytis cinerea</i>		3
Frost		se Side 40	8
Tusindben	<i>Myriopoda</i>		9
Tæger	<i>Heteroptera</i>		3
Løbebiller	<i>Harpalus ruficornis?</i>	se Side 56	2
Øresnudebiller	<i>Otiorrhynchus spp.</i>		3
Hindbærnsnudebiller	<i>Anthonomus rubi</i>	se Side 56	15
Oldenborre	<i>Melolontha vulgaris</i>	se Side 61	4
Jordbærmider	<i>Tarsonemus fragariae</i>		7
Andre Spørgsmaal			21

Julesalat.

Storknoldet Bægersvamp	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	vanskeliggør Opbevaringen
------------------------	---------------------------------	---------------------------

Kaal, se Side 13.

Kartoffel, se Side 14.

Løg.

Drueskimmel ¹⁾	<i>Botrytis allii</i>	se Side 40	7
Gule-brune Bladspidser			
— Kaliummangel?		se Side 40	11
Løgmosaik	<i>Allium Virus 1</i>	se Side 40	20
Løgskimmel	<i>Peronospora Schleideni</i>	se Side 40	36

* ¹⁾ Se Fodnoten Side 40.

	<i>Stemphylium botryosum</i>	se Side 40	6
Løgflue	<i>Hylemyia antiqua</i>	se Side 56	25
Andre Spørgsmaal			16
Porre.			
Porremøl	<i>Acrolepia assectella</i>	se Side 56	
Andre Spørgsmaal			3
Rabarber.			
Rodhalsraad			3
Andre Spørgsmaal			8
Radis.			
Skurv	<i>Actinomyces scabies</i>	se Side 41	
Selleri.			
Bladpletsyge	<i>Septoria apii</i>	se Side 41	3
Bormangel			3
Gulerodsflue	<i>Psila rosae</i>	se Side 56	2
Andre Spørgsmaal			8
Spinat.			
Gule Planter — Man- ganmangel ?			5
Spinatskimmel	<i>Peronospora spinaceae</i>		3
Andre Spørgsmaal			2
Tomat.			
Brune Rødder			5
Bukkeøje			3
Fløjlsplet	<i>Cladosporium fulvum</i>	almindelig	7
Griffelraad			10
Kartoffelskimmel	<i>Phytophthora infestans</i>	sjælden	4
Kartoflens Bladplet- syge	<i>Alternaria solani</i>	se Side 42	1
Kransskimmel	<i>Verticillium albo-atrum</i>		5
Mosaiksyge	<i>Nicotiana Virus 1</i>	se Side 42	8
Revnede Frugter			5
Rodbrand	<i>Cylindrocarpon,</i> <i>Phytophthora</i> el. a.		3
Stribesyge			11
Tomatkræft	<i>Diplodina lycopersici</i>	se Side 42	7
Rodaal	<i>Heterodera radicolica</i>	se Side 56	1
Tusindben	<i>Julidae</i>	se Side 61	
Andre Spørgsmaal			41

Ært, se Side 12.

Forskellige Køkkenurter.	
Forskellige Spørgsmaal	12

Prydplanter.

Abies og Picea-Grøn.	
Brune eller røde Naale	5
Andre Spørgsmaal	9

Begonia.

Bakteriose?		Symptomerne ligner, der er ikke altid fundet Bakterier	5
Meldug	<i>Oidium begoniae</i>	alvorlig mange Steder	2
Bladaal	<i>Aphelenchus sp.</i>		3
Andre Spørgsmaal			17

Callistephus-Asters.

Rodhalsraad	<i>Fusarium, Rhizoctonia</i> el. a.		6
Knoporme	<i>Agrotis spp.</i>		1

Campanula.

Bladpletsyge	<i>Ramularia macrospora</i>	700 Campanula isophylla angrebet i et Gartneri	
--------------	-----------------------------	--	--

Chrysanthemum.

Bladpletsyge	<i>Septoria chrysanthemella</i>	se Side 42	
Rust	<i>Puccinia chrysanthemi</i>	meget sjælden	
Meldug	<i>Oidium chrysanthemi</i>	alvorlig mange Steder	
Bladaal	<i>Aphelenchus Ritzemabosi</i>	se Side 60	
Ørentviste	<i>Forficula auricularia</i>	se Side 61	
Knoporme	<i>Agriotes spp.</i>	se Side 63	
Chrysanthemumflue	<i>Phytomyza atricornis</i>		3
Andre Spørgsmaal			8

Cissus-Russisk Vin.

Bladpletter og visne Blade			45
Indtørrede Udsvedninger paa Bladundersiden			5
Thrips	<i>Physopoda</i>		11
Andre Spørgsmaal			10

Clivia.

Rødlige Bladpletter			5
Andre Spørgsmaal			4

Cotula.			
Bladlus	<i>Aphididae</i>	stærke Angreb paa Kirke- gaarde i Hellerup og Lyngby	2
Crataegus.			
Snareorme	<i>Hyponomeuta</i>		4
Dahlia-Georgine.			
Ørentviste	<i>Forficula auricularia</i>	se Side 61	2
Tæger	<i>Heteroptera</i>		3
Ficus-Gummitræ.			
Gule el. visne affal- dende Blade			8
Thrips	<i>Physopoda</i>	se Side 60	4
Andre Spørgsmaal			4
Galanthus-Vintergæk.			
Drueskimmel ¹⁾	<i>Botrytis galanthina</i>	alvorlig i Næstved	
Hedera-Vedbend.			
Thrips	<i>Physopoda</i>	se Side 60	8
Spindemider	<i>Paratetranychus pilosus</i>		7
Andre Spørgsmaal			3
Hoya-Voksblomst.			
Gule el. visne, affal- dende Blade			8
Andre Spørgsmaal			7
Hydrangea-Hortensia.			
Meldug	<i>Oidium hortensiae</i>	alvorlig ved Haslev	
Andre Spørgsmaal			7
Lilium-Lilje.			
Mosaiksyge	<i>Cucumis Virus 1</i>	ny for Landet, se Side 64	2
Liljebiller	<i>Crioceris lili</i>	se Side 61	1
Andre Spørgsmaal			4
Monstera.			
Gule-brune Bladrande, Bladpletter el. Blade			9
Andre Spørgsmaal			6
Narcissus-Paaske- og Pinselilje.			
Daarlig Udvikling		almindelig, se Side 42	1
Drueskimmel ¹⁾	<i>Botrytis narcissicola</i>		2
Lyse, rækkestillede Bladpletter		se Side 43	1
Den store Narcisflue	<i>Merodon equestris</i>		3
Andre Spørgsmaal			8

¹⁾ Se Fodnoten Side 40.

Paeonia-Pæon.			
Drueskimmel	<i>Botrytis paeoniae</i>	ret sjælden	4
Andre Spørgsmaal			2
Palma-Palme.			
Skjoldlus	<i>Aspidiotus hederæe</i>		3
Primula.			
Klorose			3
Andre Spørgsmaal			3
Rhoicissus-Kongevin.			
Bladpletter, Bladfald			12
Thrips	<i>Physopoda</i>		3
Uldlus	<i>Pseudococcus</i>		1
Rosa-Rose.			
Klorose			3
Meldug	<i>Sphaerotheca pannosa</i>	almindelig	5
Rust			5
Straaleplet	<i>Diplocarpon rosæe</i>	almindelig og alvorlig	11
Bladhvepse	<i>Tenthredinidæe</i>		6
Andre Spørgsmaal			25
Sorbus-Røn.			
Skurv	<i>Venturia aucupariæe</i>		2
Andre Spørgsmaal			6
Thuja.			
Springhaler	<i>Isotomurus sp.</i>	se Side 60	1
Andre Spørgsmaal			3
Tropaeolum.			
Kaalhveps	<i>Athalia spinarum</i>	se Side 52	
Andre Spørgsmaal			2
Tulipa-Tulipan.			
Drueskimmel	<i>Botrytis tulipæe</i>	i Almindelighed godartet	
Hvidt, tørt, indfaldent			
Stængelparti		se Side 43	2
Mislykket Drivning		se Side 43	10
Andre Spørgsmaal			13
Viola-Stedmoder og Viol.			
Rodhalsraad		almindelig, se Side 43	1
Violrust	<i>Puccinia violæe</i>	set ved Odense, Roskilde, Lyngby og København	2
Andre Spørgsmaal			4
Wistaria-Blaaregn.			
Grenpletter	<i>Phoma seposita</i>	ny for Landet, se Side 64	1
Andre Spørgsmaal			3

Forsk. Prydplanter.

Bladlus	<i>Aphididae</i>		3
Thrips	<i>Physopoda</i>	se Side 60	1
Skjoldlus	<i>Coccidae</i>		5
Andre Spørgsmaal			120

5. Vejrforholdene.

Ved Gudrun Johansen.

Oversigten over Vejrforholdene i Landbrugsaaet 1942—43¹⁾ er ledsaget af to grafiske Figurer, der viser Temperatur- og Nedbørsforholdene ved Bogø og Studsgaard, idet disse to Stationer er valgt som repræsentative for henholdsvis Øerne og Jylland.

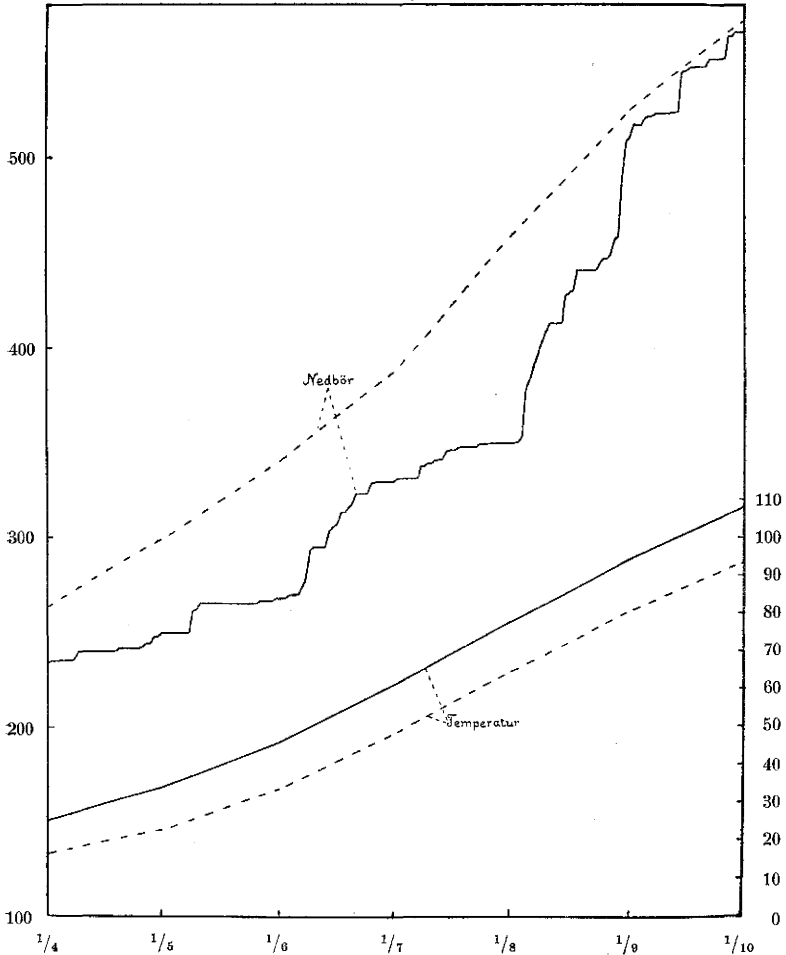
Langs Figurerens vandrette Akse er afsat Maanederne fra 1. April 1943 til 1. Oktober 1943. Langs den lodrette Akse er til venstre afsat Nedbør, maalt i mm, og til højre Temperatur, maalt i C°. De punkterede Kurver angiver den normale Nedbør og Temperatur, medens de fuldt optrukne viser Nedbør og Temperatur for Aaret 1942—43. Kurvernes Skæringspunkter med den lodrette Akse til venstre angiver Summen af Nedbør og af de enkelte Maaneders Middeltemperaturer i Tiden fra 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943. De to Temperaturkurver og Normalnedbørskurven er sammensat af de maanedlige Middeltemperaturer og Nedbørssummer, saaledes at Værdierne for de enkelte Maaneder stadig adderes til de foregaaende, medens Nedbørskurven for Tiden 1. April til 30. September 1943 er fremkommet ved stadig at addere hver enkelt Dags Nedbør til de foregaaende. Kurvernes Skæringspunkter med den lodrette Akse til højre angiver saaledes Aarets Nedbørs- og Temperatursummer. I Figurerens Maalestok angiver $\frac{1}{2}$ mm vandret 1 Dag og $\frac{1}{4}$ mm lodret 1 mm Nedbør og $\frac{1}{2}$ C°.

I Landbrugsaaet 1942—43 fik Landet gennemsnitlig 25 mm eller 4 pCt. større Nedbør end normalt. Nedbøren var dog noget ulige fordelt, idet visse Egne fik en Del mere end normalt og

¹⁾ Udarbejdet ved Hjælp af Meteorologisk Instituts Maanedsoversigter. — *H. Hansen*: Vejrforholdene i Landbrugsaaet 1942—43. Tidsskrift for Landøkonomi 1943, 11, Side 579—601. — *H. Land Jensen*: Planteavl 1943. Dansk Landbrug 1944, 1, Side 3—7. — *A. Klougart*: Gartneriet i Danmark 1943. Aarbog for Gartneri 1943, S. 117—130.

Nedbør mm

Temp. C°.

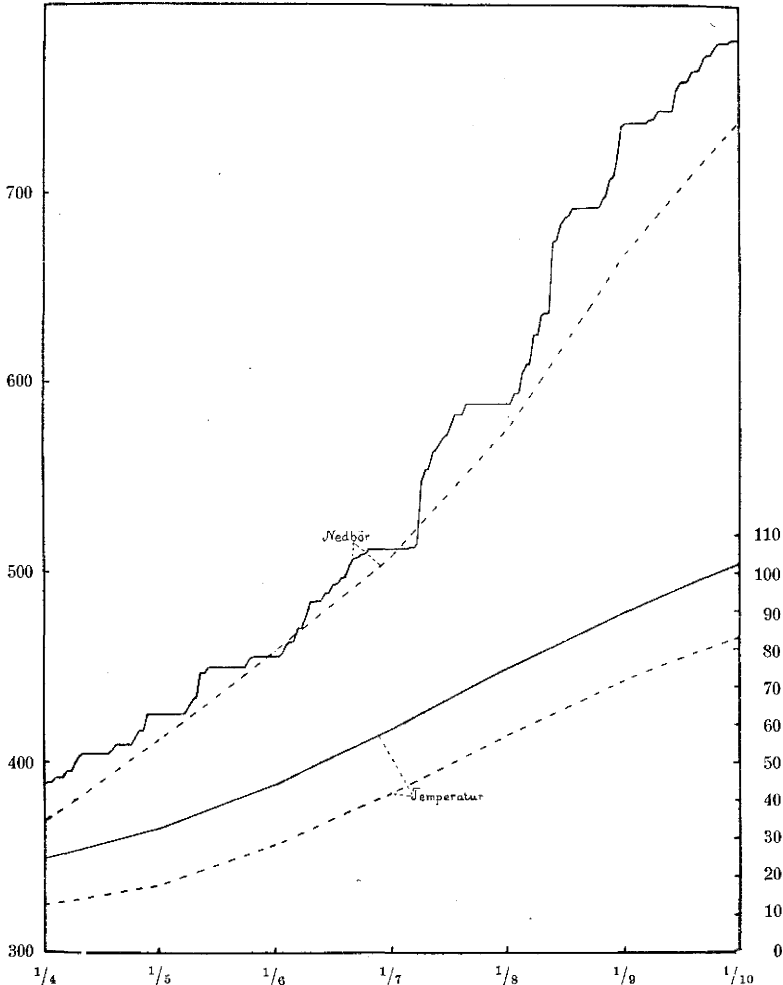

Bogø. Temperatur- og Nedbørkurver, --- Normal og — for 1942—43.

andre Egne mindre. I Størstedelen af Oktober var Vejret ustadigt, især i Jylland, hvor Regnmængden blev stor. Ogsaa i November var Vejret ustadigt, men de daglige Nedbørsmængder var ofte ret smaa. I December, Januar og Februar var Nedbøren stor; i disse tre Maaneder fik Landet som Helhed 32 pCt. mere Nedbør end normalt. I Marts og Maj var Vejret gennemgaaende tørt, medens der i April hyppigt faldt Nedbør, men de daglige Nedbørsmængder var ofte smaa. I Størstedelen af Juni og fra d. 4.—19. Juli var Vejret ustadigt, medens det

Nedbør mm

Temp. C°.

Studsgaard. Temperatur- og Nedbørskurver, --- Normal og — for 1942—43.

var tørt den sidste Del af Juli. Regnen blev i Juni og Juli noget ulige fordelt; i Juli var Nedbøren lille navnlig paa Fyn og Lolland-Falster. Landet som Helhed fik i Juni gennemsnitlig 28 pCt. for meget og i Juli 44 pCt. for lidt Regn. I August var Vejret ustadigt og Nedbøren meget stor, medens Vejret var forholdsvis tørt i September.

Middeltemperaturen for Landbrugsaaet blev for Landet som Helhed 1.4° højere end normalt. I Oktober og de første

to Tidøgn af November var Vejret mildt, medens det var koldt med udbredt Nattefrost i Slutningen af November og Begyndelsen af December. Første Efteraarsfrost optraadte i de indre Egne af Landet d. 19.—20. Oktober og i Kystegnene i Tiden fra d. 21.—24. November. Fra d. 7. December til Jul var Vejret meget mildt, derefter holdt Temperaturen sig omkring det normale til lidt ind i Januar, hvorefter der indtraf en kold Periode, der varede til d. 13. Januar. Resten af Maaneden var Vejret gennemgaaende mildt. I Februar, Marts og Størstedelen af April var Vejret meget mildt, og Nattefrost indtraf forholdsvis sjældent i denne Periode. I Maj var Vejret i Hovedsagen mildt og solrigt. Sidste Foraarsfrost indtraf mange Steder i Kystegnene i Midten af Marts, og paa en Del Stationer inde i Landet d. 8.—10. April, enkelte Steder d. 20. eller 30. Maj. I Juni svingede Temperaturen omkring Normalen, medens første Halvdel af Juli havde køligt Vejr. I Slutningen af Juli og de første Dage af August var Vejret varmt og solrigt. Fra d. 6.—19. August var Vejret ret køligt, medens det var ret varmt i Slutningen af Maaneden og de første 3 Uger af September. I Resten af September var Vejret oftest køligt.

Kornhøsten blev over Middel, navnlig Hveden gav stort Udbytte. Ogsaa Halmudbyttet var stort. Roerne gav omtrent Middeludbytte, undtagen Fabrikssukkerroerne, der kun gav en lille Avl. Tørstofindholdet laa omkring det normale. Kartoffeludbyttet var ret godt. Høudbyttet blev meget stort.

Høsten af Køkkenurter blev som Helhed god. Udbyttet af Blomkaalsfrø var stort; men Vejret var meget fugtigt under Høsten. Af Æbler og sure Kirsebær var Udbyttet ret godt, medens Høsten var ringe af søde Kirsebær og Blommer. Pærer gav lidt under Middel. Af Hassel- og Valnød var Udbyttet meget ringe. Høsten af Stikkelsbær og Ribs var over Middel, af Hindbær under Middel og af Solbær jævnt god.

6. Sygdomme af særlig Interesse.

Ved Ernst Gram, Hans R. Hansen og Anna Weber.

Korn og Græsser.

Kaliummangel hos Hvede. Der blev først i Maj iagttaget stærk Næringsmangel i Hvede, hvor især Kaliummangel mentes at forekomme. Gode, særprægede Kendetegn paa Kaliummangel

hos Hvede kendes desværre ikke, men d. 7. Maj skriver Konsulent *Harald Jensen*, Ask, Malling, følgende om Hvedemarken: »Selv hvor Hveden staar ret godt, er det, eller de, nederste Blade gule, saa det giver Marken et gult Skær i Bunden, desuden findes i den ene Ende af Marken ejendommelige Pletter af faa Kvadratmeters Størrelse, der paa Afstand ser ud, som om et Kreatur havde ligget der — altsaa Hveden er ligesom kortere og har liggende i Stedet for opret Vækst, og desuden er den meget tynd — og det er maaske mest dette, der er Aarsag til den afvigende Vækstform. I Markens ene Halvdel er der Byg, der lider usædvanlig stærkt under Kaliummangel. Et Forsøg paa Gaarden for 15 Aar siden viste intet Udslag for Kalium, der er derfor ikke siden købt kunstig Kaligødning«. Sygdomme eller Skadedyr fandtes ikke i Løbet af Sommeren, og Undersøgelser af Jordprøver gav følgende Resultater:

	Reaktionstal	Fosforsyretal	Kaliumtal
God Hvede.....	7.1	4.1	4.0
Daarlige Pletter.....	7.1	2.7	1.3
Byg med Kaliummangel.....	7.3	4.3	1.3

Nøgen Bygbrand (*Ustilago nuda*). Angreb var yderst almindelige men som oftest svage, hvilket ogsaa ses af Tabellen Side 30, hvorefter Angreb med over 1 pCt. syge Planter kun fandtes i Jylland i 20 Marker af 234, paa Sjælland i 3 Marker af 90 og paa Fyn i 1 Mark af 147. Men stærke Angreb paa 6—8—10 ja, 14 pCt. syge Planter iagttoges dog flere Steder, hvorom der skrives i Beretninger fra: *Johs. Nyholm*, Allingebro; *Stanley Jørgensen*, Høng; *Rud. Jensen*, Støvring; *O. J. Olesen*, Rødby; *J. Jeppesen Jensen*, Odense og *J. Wested*, Tystofte. Angrebene forekom baade i Kenia- og Maja-Byg, og, hvad der navnlig maa lægges Mærke til, meget ofte i indkøbt Fremavlskorn, hvorom der skrives i 11 Beretninger, der understreger Betydningen af, at der, saa snart Forholdene tillader det, ofres mere Omhu paa Bekæmpelse af Nøgen Brand i Byg til Fremavl, end det nu er muligt.

I Statsfrøkontrollens Beretning for Aaret 1. Juli 1942—30. Juni 1943 findes omtalt Undersøgelser, der peger i samme Retning, som de ovenfor nævnte Iagttagelser. Det største Antal af Prøverne viste ved Dyrkning i Kontrolmark et Angreb paa 0.1—1.0 pCt. syge Planter, medens 10 pCt. af Prøverne viste

over 1.0 pCt. syge Planter. Nøgen Brand var langt mere almindelig i 1943, hvor der blev undersøgt 438 Prøver, end i 1942, hvor der undersøgtes 332 Prøver. Undersøgelserne viser tillige, at Kenia- og Maja-Byg angribes noget stærkere end Archer-Byg.

Om Hyppigheden og Styrken af Brandsvampe og Stribesygge hos Korn kan henvises til nedenstaaende Tabel, der er samlet af Landbo- og Husmandsforeningernes Kemikalieudvalg paa Grundlag af Tællinger i 1085 Marker, hvoraf de 471 var Bygmarker. Det skal fremhæves, at efter disse Tællinger maa

Optælling af Svampesygdomme i Kornmarker 1943.
(percentage of diseased plants in cornfields).

Landsdel (part of country)	Afgørde (crop)	Marker ialt (total number of fields)	Antal Marker med pCt. angrebne Planter: (number of fields with percentage diseased plants:)							
			pCt. Stinkbrand (percentage <i>Tilletia caries</i>)							
			und. 0.1	0.1—0.5	0.6—1.0	1.1—1.5	1.6—2.0	2.1—2.5	2.6—3.0	over 3.0
Jylland Sjælland Fyn	Hvede (wheat)	27	26	1	0	0	0	0	0	0
		16	15	1	0	0	0	0	0	0
		42	40	1	0	0	0	0	0	1
Jylland Sjælland Fyn	Rug (rye)	154	132	4	8	1	2	2	0	5
		58	43	11	2	1	0	0	0	1
		65	63	2	0	0	0	0	0	0
Jylland Sjælland Fyn	Byg (barley)	234	205	4	5	5	5	3	4	3
		90	53	31	3	3	0	0	0	0
		147	124	19	3	0	1	0	0	0
Jylland Sjælland	Havre (oats)	187	185	0	1	1	0	0	0	0
		65	61	2	2	0	0	0	0	0
Jylland Sjælland	Byg (barley)	234	228	1	2	2	0	1	0	0
		90	90	0	0	0	0	0	0	0
Jylland Sjælland	Havre (oats)	187	184	2	1	0	0	0	0	0
		65	65	0	0	0	0	0	0	0
Jylland Sjælland Fyn	Byg (barley)	234	162	3	0	4	3	4	5	53
		90	71	13	4	1	0	0	1	0
		147	105	28	2	1	1	1	1	8

Stribesyge stadig regnes for den almindeligste og mest betydende af de Byg sygdomme, der lader sig bekæmpe ved Afsvampning.

Bælgplanter.

Rimfrostskaade hos Rødkløver. Ved Tystofte blev først i Maj hos Rødkløver til Frø iagttaget stærk Skade, hvor en stor Del af Bladene blev sorte. Assistent *Jacob Wested*, Tystofte, skriver herom følgende: »Sygdommen« er opstaaet ved, at der er haandhakket og radrenset om Morgenen d. 4. Maj efter Nattefrost: Min. $\div 3^{\circ}$ C ved Jorden. »Svidningen« var kraftigst efter Radrensning straks om Morgenen og tydeligt aftagende sammen med Rimfrosten hen mod Frokost. Den var at finde i Siderne af Rækken, og — som det fremgaar af Prøven — ikke fremkaldt fortrinsvis ved Knækning af Bladstilke, men den blotte Berøring fortrinsvis vel af Skæreangler har været tilstrækkelig til at bevirke hel eller delvis Henvisnen af Smaablade.« Efter Prøvens Udseende synes det, som om alene Berøring af de underafkølede Blade har været nok til at dræbe disse.

Lignende Skade blev i Maj iagttaget hos Lucerne fra: Nordfalster, Jerslev (*Harry Christiansen*) og Aarhus (*A. Diederich*), hvor Dyr eller Mennesker tidligt om Morgenen er gaaet gennem Marken; de døde Blade hos Lucerne bliver dog brune og ikke sorte.

Bormangel hos Lucerne. Ved Undersøgelse af Lucernemarker i Jylland er Bormangel iagttaget i mange Marker, især i Østjylland. Sygdommen var meget fremtrædende i Maj, men ogsaa senere i August fandtes stærke Angreb. Den var hyppigst paa Jorder med høje Reaktionstal, selv om den undertiden ogsaa kan findes paa Jorder, der ikke er overkalkede. Et stærkt Angreb blev sidst i August fundet paa meget let Sandmuld, hvor tillige Mangantallet var meget lavt, og Manganet stærkt bundet (*Hj. Møller Nielsen*).

Sneglebælgens Stængelsvamp (*Ascochyta medicaginis*). Stærke Angreb fandtes ofte ved ovennævnte Undersøgelse af Lucernemarker i Jylland, og især i Maj, August og September. Svampen fandtes som Regel kun paa Bladene, og ofte var Bladfaldet stort, inden Planterne var tjenlige til Slet. I September fandtes Svampen ogsaa i Udlægsmarker (*Hj. Møller Nielsen*).

Beder.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*). Meget stærke Angreb blev konstateret i mange Egne og baade i Roer til Frø og i almindelige Roer. Først i Maj blev iagttaget stærke Angreb i Roer til Frø overvintrede paa Blivestedet, og i Juni saas de første Angreb paa almindelige Roer, hvilke ofte var stærke med 10—20 pCt. syge Planter (*M. Olsen*, Pjedsted). I Juli bredte Angrebene sig meget stærkt, og der blev i mange Egne iagttaget usædvanlig ondartede Angreb i et stort Antal almindelige Roemarker. »Angrebene er paa Rødby-Mariboegnen overordentlig udbredte, og Marker med 15—20 pCt. angrebne Planter er ikke usædvanligt, og mange Marker kommer endda væsentlig højere op« (*O. J. Olesen*). Paa Stevns var Angrebene meget stærke med 25—30 pCt. angrebne Planter; men stærke Angreb blev iagttaget i mange Egne saaledes af: *J. Jeppesen Jensen*, Odense; *P. M. Dreisler*, Ebberup; *P. Rasmussen*, Aabenraa; *O. Ruby*, Kolding; *Harald Jensen*, Malling og *A. Diederich*, Aarhus. Angrebene i almindelige Roer var, som man kunde vente, navnlig stærke i Nærheden af Roer til Frø, men da Angrebet stod paa i ca. 3 Maaneder, fandtes dog i Juli ogsaa stærke Angreb langt fra Roer til Frø.

Kartofler.

Bladrulle- og Mosaiksyge. Der blev i mange Marker iagttaget særdeles stærke Angreb af disse Sygdomme, hvilket desværre ikke er usædvanligt. Den særlige Interesse for disse Sygdomme knytter sig til, at der i Aaret blev begyndt »Fælleskontrollen med Kartoffelfremavl«, der kan blive en Milepæl i Bekæmpelsesarbejdet med disse Virussygdomme. Fælleskontrollen har til Formaal at gennemføre ensartet Bedømmelse og Klassedeling af Kartoffelfremavlen inden for Landboforeninger, Husmandsforeninger og Kartoffelsektioner. Der venter Kontrollen et vigtigt og saare nyttigt Arbejde, hvilket ses af første Aars Virksomhed, hvor der blev anmeldt 598.3 ha, og af disse kasseredes 257.7 ha, medens kun 136.2 ha kom i bedste Klasse.

Vaadforraadnelse (Bakterioser). Denne synes at have været yderst almindelig i Kuler i Marts—April eller endnu tidligere og menes især at skyldes Kuling af vaade Kartofler i Efteraa-

ret 1942, hvor Vaadforraadnelse var stærk og almindelig i mange Egne allerede under Kartoffeloptagningen, men det kan skønnes, at Forraadnelsen i mange Tilfælde stod i nær Forbindelse med Varmeskade (Iltmangel) som Følge af uheldige Opbevaringsforhold. I Efteraaret 1943 var Vaadforraadnelse atter meget udbredt, og allerede i September meldtes om Kartoffelpartier med 15—25 pCt. angrebne Knolde, der synes at have været hyppigst hos tidlige og middeltidlige Sorter, der blev taget op omkring Maanedens Midte. Forraadnelsen bredte sig tilsyneladende en Del allerede i Oktober og blev Aarsag til stærk Sortering af Kartofflerne.

Vaadforraadnelse har givet Anledning til Tvistemaal om Handel med Kartoffler, der undertiden er endt med Rettergang. Opbevaring af Kartoffler er endnu ofte meget ufuldkommen baade hos Dyrker og Forbruger, og der venter et stort Arbejde, inden denne er løst paa trygge Maader, der svarer til den store Betydning, som Kartofflen har som Næringsmiddel for Mennesker og Dyr.

Kransskimmel. I Københavns Kommunes Forsøgsmark i Avedøre fandtes midt i August 1943 i Kartoffelparcellerne mange Toppe, hvis Stængler var knækket over et Stykke over Jorden, et Forhold der blev set flere Steder efter den stærke Tørke og Varme sidst i Juli. I de knækkede Stængler fandtes megen Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*), foruden flere sekundære Svampe. Imidlertid kunde det tillige ses i et Gødningsforsøg i Kartoffler, at Toppen i de ugødede Parceller var knækket tidligst og derefter visnet helt ned, i $\frac{1}{2}$ Kunstgødning knækket og visnet halvt, medens $\frac{1}{1}$ Kunstgødning var næsten normal, og Parceller med Dagrenovation normale; der var i alle Parceller Symptomer paa Kaliummangel. $\frac{1}{1}$ Kunstgødning er pr. ha 300 kg Sv. Ammoniak + 1190 kg Superfosfat + 206 kg Svovlsur Kaligødning; i 1942, før Forsøget blev anlagt, maalt følgende Tal: Reaktionstal 7.4—8.0, Fosforsyretal 10—14, T_K 2.8—3.0, TMn 0.5—1.5. I Efteraaret 1943 maalt følgende T_K (Gennemsnit af Tal fra 5 Fællesparceller):

Ugødet	$\frac{1}{2}$ Kunstg.	$\frac{1}{1}$ Kunstg.	138 kg Danø	200 kg Vølund
3.4	3.1	4.2	4.1	4.2

Det synes herefter, at Kaliummangel og Kransskimmel Haand i Haand har skadet Kartofflerne.

Industriplanter.

Tobak.

I et Gartneri nær København, hvor Tobaksplanter blev tiltrukket i flade Kasser, var nogle af Planterne meget smaa, og Bladene omtrent hvide, med kun lidt grøn Farve langs Bladribberne. Kraftige og svage Planter forekom samlet i store Pletter. Analyse af Jord fra saadanne Pletter gav følgende Resultat:

	Reaktionstal (Vand)	Fosforsyre- tal	Lednings- tal
Kraftige Planter	7.6	75	8.0
Svage do.	7.5	122	8.0

Det er tidligere paavist af Dr. *Carsten Olsen* (Carlsberg Laboratorium), at et meget højt Fosfatindhold kan hindre Planterne i at udnytte Jernet, saaledes at der opstaar Jernmangel-Blegsot.

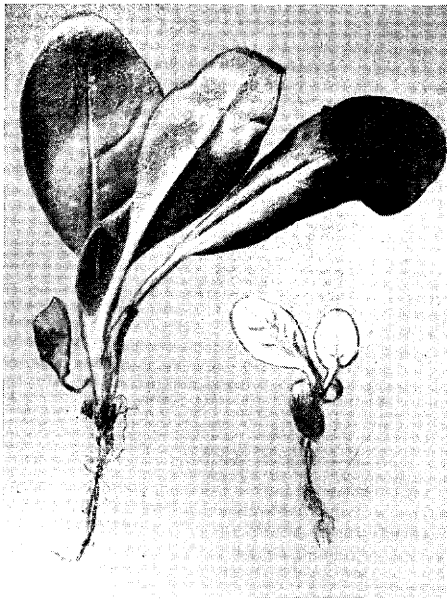

Fig. 1. Normal Tobaksplante og Plante lidende af Jernmangel-Blegsot.

Frugttræer og Frugtbuske.

Befrugtningsforhold. Det var mange Steder koldt og tørt i Blomstringstiden, saa det sandsynligvis har knebet med Spiringsbetingelserne for Pollenet, og fra Jylland meldtes der om stærkt »Junifald« i Æbler. Smaa, indskrumpne, ubefrugtede Kirsebær var almindelige.

Frostskade hovedsagelig som Eftervirkningen af de strenge Vintre gav sig ogsaa i Aar nye Udslag, eller maaske skal man hellere sige, at Skaderne øgedes, idet f. Eks. ikke saa sjældent Træer, især Blommetræer, som havde været svækkede, men ikke dræbt tidligere, nu døde helt, eller blev saa svækkede, at alt Haab om, at de skulde komme sig, var ude, og de derfor blev fældede.

Det er meget vanskeligt at skelne Frostskade og **Bakteriekraft** (*Pseudomonas mors-prunorum*) fra hinanden, og i mange Tilfælde er det nok ogsaa saadan, at Frosten har begyndt, og Bakteriekraften øget Skaden paa Stenfrugttræerne.

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) har været alvorlig paa Frugterne af Sødkiisebær (Früheste der Markt) paa Slagelse-Skelskøregnen og er ogsaa set paa Brenderupegnen og har sandsynligvis desuden optraadt andre Steder i betydelig Grad, men den er blot ikke blevet erkendt som en speciel Sygdom, der siges kun, at Kirsebærrene raadner, især efter Nedplukningen. Som Helhed har Gul Monilia dog vistnok ikke været alvorlig paa Sødkiisebær.

Paa Æbler, Pærer, Blommer og Myrobalaner har der været meget Gul Monilia. Sygdommen synes at have været værst paa Æble, mindre slem paa Pære, og den er heller ikke set meget paa Blomme; dette kommer vel nok for en Del af, at der har været saa faa Blommer.

Paa vore Spørgeskemaer har Indberetterne anført stærke Angreb som almindelige paa Æble i 17 pCt. Tilfælde i August og i 32 pCt. i September, for Pærer og Blommer ligger de samme Tal paa henholdsvis 0 og 9 samt 6 og 22.

Graa Monilia (*Monilia laxa*) har været noget mindre udbredt end i Fjor, men har dog været almindelig paa Surkiisebær. Fra Svendborg skrives, at man ofte hører den Bemærkning: »Efter at vi har begyndt at sprøjte, er der næsten ikke visne Skud mere i Kirsebærrene«.

Haglskudsyge saas som sædvanlig ofte i større eller mindre Grad paa Blommeblade og i nogle Tilfælde paa Kirsebærblade. Det er ikke altid let at sige, om Skaden skyldes Bakterien fra Bakteriekræft (*Pseudomonas mors-prunorum*) eller andre Aarsager.

Sølvglans har været i stærk Tiltagen de sidste Aar, især paa Blomme, men ses ogsaa paa de andre Frugtarter, og det synes i mange Tilfælde at være den ægte Sølvglans, altsaa den der foraarsages af Purpur-Lædersvamp (*Stereum purpureum*). Denne Svamp har haft let ved at trænge ind i de mange frostskadede Partier, store eller smaa, som findes i talrige Træer, især Blommetræer efter de sidste haarde Vintre, saaledes at Svampen forøger den Skade, Frosten har forvoldt.

Klorforgiftning har, saa vidt det kan skønnes, været Skyld i, at en Hindbærkultur har faaet brunplettede eller brunrandede Blade, hvoraf mange visnede, saa Kulturen saa haabløs ud helt hen i Juni, men efter Regnen sidst i Maanedens rettede den sig meget, og der kom Vækst i de nye Skud. Der var blevet udstrøet klorholdig Kaligødning i Marts.

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) var meget udbredt og meget alvorlig. Allerede ved Knopbrydning viste denne Sygdom sig ved, at mange Knopper ikke brød. Svampen har øjensynlig haft gode Betingelser i det fugtige Efteraar 1942, og det tørre Foraar har forvoldt en Svækkelse af Planterne, saaledes at Skaden er blevet forøget, se nærmere i Maanedsoversigterne Nr. 261 og 263.

Kirsebærskurv (*Venturia cerasi*) synes at brede sig. I Juni karakteriseredes den som ret udbredt paa Surkirsebær paa Stevns-Fakseegnen (*Philip Helt*), ogsaa i Maanedsoversigten for Juli skrives, at den flere Steder er ret alvorlig. I en Plantage ved Lyngby var Angrebet værre paa Ostheimer end paa Skyggeomrel. Det er sandsynligt, at mange svage Angreb overses paa de mørke Bær, saa Sygdommen virkelig er mere udbredt end almindelig antaget. Stærke Angreb derimod kan ikke overses, thi da bliver Bærrene helt indskrumpne; men det er tvivlsomt, om Kirsebæravlerne altid er klar over Aarsagen hertil. Det er vistnok en Sygdom, som ikke er saa kendt, som den burde være i Forhold til dens Udbredelse og Betydning.

Pæreskurv (*Venturia pirina*) synes som Helhed at have været en Del mindre udbredt end Æbleskurv; Procenttallene for almindelig Udbredelse af stærke Angreb i Juni, Juli og August er 13, 25 og 21. Nedgangen fra 25 til 21 skyldes sikkert en Tilfældighed, maaske dette, at der kun var 24 besvarede Ske-maer i August mod 28 i Juli.

„Sten“ i Pærer, især i Grev Moltke, er saa udbredt en Plage, at den i mange Haver gør Dyrkningen af denne ellers saa gode Sort til en stor Skuffelse. Der advares i Almindelighed mod at plante denne Sort som Dværgtræ paa lette Jorder, men det er et Spørgsmaal, der fortjener Konsulenters og andres Interesse, om det ikke netop i mange Tilfælde er, fordi denne Sort ofte plantes som Dværgtræ i Privathaver, at den er saa plaget af »Sten«. I Frugtplantagerne er det langt sjældnere, at den bliver stenet; man regner med, at dette for en stor Del skyldes, at Jorden i Frugtplantagerne behandles bedre under Træerne end i Haverne, hvor der ofte er Græs, Gange eller anden fast Jord under Træerne. Det er dog meget sandsynligt, at der ogsaa er andre Aarsager til denne hyppige Forekomst af »Sten« i Pærer i Privathaverne. Naar »Sten« i Pærer har været saa alvorlig i de sidste Aar, staar det maaske i nogen Grad i Forbindelse med, at Træerne er svækket af de strenge Vintre.

Bladrandsyge paa Ribs var som sædvanlig meget almindelig. Tilførsel af Kalium kan hjælpe, men gør det ikke altid, selv om Symptomerne paa Bladene tyder paa, at det er Kaliummangel, der er Aarsag til Skaden, og ikke en af de mange andre Aarsager, der kan være Tale om: Forgiftning af Klor, Blæst, daarlige Jordbundsforhold m. m. Efter de gode Resultater for nogle Aar siden af Tilførsel af Kalium har man maaske været for tilbøjelig til at give Kalium og saa undlade at tænke paa andre Mangler ved Kulturen. Det fortjener derfor Opmærksomhed, at Konsulent *Lars Hansen* har haft nogle Forsøg, som har vist udmærket Virkning af Svovlsur Ammoniak; han skriver: »3 Steder har vi ikke mindre end helbredet Bladrandsyge med store Mængder Svovlsur Ammoniak. Paa Jord med et højt Kaliumtal (T_K) paa 12 har 6 kg Svovlsur Ammoniak pr. ar givet nye tykke Skud med frisk grønne Blade, medens 6 kg Svovlsur Kalium har forværret Sygdommen. Jeg tror, at Blad-

randsyge skyldes Kaliumovermaal i flere Tilfælde end Kaliummangel«.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) har været ret almindelig, især paa Stikkelsbær. Den bliver dog mindre og mindre almindelig i Erhvervsplantagerne, hvor en Sprøjtning med Kobbersodavædske efter Blomstringen nu er ved at blive obligatorisk under Bærfrugthøjkonjunkturerne (*Asger Klougart*).

Æblernes Holdbarhed har været noget forskellig, men vistnok gennemgaaende god, se nærmere Maanedsoversigt Nr. 260.

Bladfald var meget almindeligt i Æbletræer. I mange Tilfælde er det umuligt at paapege en bestemt Aarsag, i adskillige Tilfælde er der sikkert flere Aarsager, der virker sammen, især Sprøjtning, Skurv, Tørke og Vinterskade, se Maanedsoversigten Nr. 263.

Furede Grene saas som sædvanligt nogle Steder, uden at man er kommet nærmere med Hensyn til Forklaringen paa dette kedelige Fænomen. Fra Sydfyn meldtes om en Del Træer, især Pigeon og Graastener, hvis frugtbærende Grene let knækkede (*Chr. Greve*), og i en Frugtplantage ved Hillerød er af samme Grund en hel Del Grene knækket i Graastener.

En lille Plet ved Blomsten saas paa næsten alle Æblesorter i en Plantage paa Sydfyn, navnlig paa Graastener. Pletten raadnede, og Æblerne nødmodnede og faldt af (*Chr. Greve*).

Sprøjteskade har vist sig mange Steder paa Æblerne, hvor der er foraarsaget et stort Bladfald, men som nævnt under Bladfald skal Sprøjtningen ikke have Skyld for al Skaden. Størst Ømfindtlighed for Sprøjtning har de Træer haft, som har været svækket af de strenge Vintre, se Maanedsoversigt Nr. 262.

Visne Blomster eller Blomsterknopper blev set paa en hel Del Bodil Neergaard, især paa Lolland, og paa Rød Ananas ved Lyngby, Bjært m. fl. Steder og paa enkelte andre Sorter, f. Eks. Dumelow og Skovfoged nogle Steder. Det har ikke været muligt med Sikkerhed at paapege en bestemt Aarsag til dette Fænomen. Træerne i Lyngby, som vi selv havde Lejlighed til at se d. 24. Maj, saa da ud som omplantede Træer, der ikke er kommet rigtig i Gang efter Omplantningen. Der var kun meget faa Blade, mange Blomsterknopper sad som en lille vissen Ballon, andre var sprunget ud, men Kronbladene var brune i Spidsen. Senere

paa Sommeren saa Træerne meget bedre ud, men de gav ingen Frugter. Det var som de fleste andre Steder kun galt med Træer paa Type IV, medens Træer paa Vildstamme var normale.

Fra nogle Steder blev det meddelt, at disse Sorter havde blomstret meget rigt, men saa var Blomsterne visnet. Der kunde hverken findes Sammenhæng mellem denne Skade og Jordbundsforhold, Sprøjtning eller Vinterskade, enkelte Steder er der dog en lille Mulighed for, at der kan være Tale om Skade af sildig Frost, men det synes ikke at kunne være Tilfældet ret mange Steder, se nærmere i Maanedsoversigt Nr. 261. Nogle mener, at Skaden skyldtes Sprøjtning med Frugtrækarbolineum, men herimod taler den Kendsgerning, at der i hvert Tilfælde paa den ene Lokalitet ikke var sprøjet hermed, men kun med 1 pCt. Svovlkalk + 1 pM. Germisan før Blomstringen.

Æbleskurv (Venturia inaequalis) var ikke meget udbredt i Maj, i det tørre Foraar havde den faaet en daarlig Start, men den tog efterhaanden stærkt til, og det blev et ondartet Skurvaar, selv om Skurven naturligvis ikke var lige slem overalt. Paa de udsendte Spørgeskemaer blev det i 17 pCt. af Besvarelserne skrevet, at stærke Angreb var almindelige i Juni, i Juli var de steget til 57 pCt. og i August helt til 71 pCt., se Maanedsoversigterne Nr. 261—265.

Køkkenurter.

Skivesvamp (Colletotrichum lagenarium — C. oligochaetum) blev i Maj fundet paa Agurker i Hus ved Odense. Bladene havde brune Pletter, ofte sammenhængende, og Bladene blev lasede. Sygdommen er ikke med Sikkerhed konstateret tidligere her i Landet; selv om Gartnerne og Konsulenterne af og til har set en Sygdom med lignende Symptomer, er det aldrig ved en mikroskopisk Undersøgelse blevet bevist, at det var denne Sygdom.

Planterne led stærkt under Angrebet. Da første Hold var blevet ryddet hen paa Sommeren, blev Huset svovlet, og der blev plantet et nyt Hold Agurker, men ogsaa disse blev angrebet.

Sortraad (Stemphylium radicinum) er konstateret i to Tilfælde paa Gulerod. I det ene Tilfælde, hvor Planterne var indsendt af et Frøfirma for en Kunde, var der Pletter baade paa selve Guleroden og paa Bladstilkene. I det andet Tilfælde visnede Bladene paa Gulerødderne i en Have i Lyngby. Paa Bladstilkene fandtes smaa Pletter med Svampen i, men Plet-

terne var saa smaa, saa det ikke saa ud til, at de var hele Aarsagen til Skaden, men nogen anden kunde ikke paavises.

Mangelfuldt udviklede Jordbær saas flere Steder, Skaden synes at skyldes Frost i Blomstringstiden, saaledes at Befrugtningen har været ufuldstændig, hvorved Dele af Bærrene ikke er blevet udviklede. Som bekendt bevirker Tægessugning en lignende Misdannelse.

Drueskimmel¹⁾ (sandsynligvis *Botrytis allii*) paa Løg har særlig gjort sig bemærket paa Næstvedegnen, hvor mange, selv godt soltørrede Løg, raadnede (*M. E. Elting*).

Gule-brune Bladspidser saas mange Steder paa Løg. Sandsynligvis kan flere forskellige Vækstforhold saasom Tørke og Kulde foraarsage dette Fænomen, men Opmærksomheden bør være henledt paa den Andel, som Kaliummangel utvivlsomt i nogle Tilfælde har heri. Hvor ingen anden Aarsag med Sikkerhed kan paavises, bør Jordens Kaliumindhold derfor bestemmes.

Løgmosaik (*Allium Virus 1*) er meget udbredt i Skalotter. I Spørgeskemaerne for Juni anføres det, at stærke Angreb er almindelige i 68 pCt. Tilfælde, medens sunde Kulturer kun sættes til 10 pCt. Skalotterne har ikke ringe Betydning i mange Haver, det er derfor uheldigt, at Kulturen kun er virusfri i hver tiende Have, og det maa hilses med Glæde, at Jydsk Haveselskab har begyndt at søge at fremskaffe sunde Sætteløg til sine Medlemmer; man maa haabe, at dette Arbejde maa lykkes og udvides, saa det bliver let for enhver Haveejer at faa sunde Sætteløg. Se iøvrigt Maanedsoversigterne Nr. 261—263.

Løgskimmel (*Peronospora Schleideni*) begyndte allerede i Maj, da fik den dog maaske Skyld for mere, end den havde, thi de gule Bladspidser, som var saa almindelige, blev ikke saa sjældent tilskrevet Løgskimmels Angreb, men skyldtes nok oftere uheldige Vækstforhold. Løgskimmelen var tiltagende, og i Juni og Juli betegnedes den paa Indberetningerne som værende almindelig og stærk i henholdsvis 29 og 36 pCt. Tilfælde.

¹⁾ Fra April 1944 er vi gaaet over til at kalde Drueskimmel for Graaskimmel, thi det karakteristiske for denne Svamp er, at den danner en graa, laadden Belægning paa de angrebne Plantedele. Det, at Knopcellerne sidder samlede i Druerklaser, og som har givet Svampen Navnet, er kun synligt under Mikroskop, og dens Forekomst paa Druer er af underordnet Betydning i Forhold til dens Forekomst paa mange andre Planter. Ved at kalde den Graaskimmel, er Navnet bragt i Overensstemmelse baade med det norske og svenske Navn.

Stemphylium botryosum følger meget ofte efter Løgskimmelen paa Løgtoppene og forårsager, at disse bliver næsten sorte af den Belægning, Svampen danner paa dem.

Almindelig Skurv (*Actinomyces scabies*) vanskeliggør ikke saa sjældent i Gartnerier med høj Reaktion Dyrkningen af Radiser. Det er da meget heldigt, at man i Brassicol har faaet et Middel, der synes at have en god Virkning. Konsulent Klougart har set god Virkning af 20 g Brassicol pr. m². Angrebet blev nedsat fra 61 pCt. til 23 pCt.

Selleri. I Københavns Kommunes Forsøgsmark i Avedøre fandtes der midt i August 1943 i Gødningsforsøg nogle Pletter, hvor Selleri stod med lille og frynset (evt. rødlig) Top; ved Optagningen fandtes enkelte hule Knolde, men ikke i de Parceller, hvor de daarlige Pletter forekom. Undersøgelse af Jorden i og uden for Pletterne for Reaktion, Kalium og Fosforsyre gav intet Fingerpeg med Hensyn til Abnormitetens Aarsag.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) har mange Steder været alvorlig. Paa Spørgeskemaerne for September og Oktober er de stærke Angreb anført som almindelige og stærke i henholdsvis 36 og 45 pCt. Tilfælde. Betydningen af god og alsidig Ernæring for Planternes Modstandsdygtighed mod Sygdommen paapeges fra flere Sider, f. Eks. skal der paa stærk kaliumgødet Jord gives meget Kvælstof for at holde Væksten vedlige (A. Klougart). Fra Varde-Esbjergene skrives, at Angrebene ikke alene var lige saa udbredte som sædvanlig, men kraftigere og bredte sig hurtigere. Sygdommen findes ofte »egnvis«, hvilket leder Tanken hen paa Sortsspørgsmaalet og Frøets Kvalitet (M. Sørensen). Der er ingen Tvivl om, at Frøpartierne er forskelligt smittede og derfor meget let kan give Kulturer med Angreb af forskellig Styrke. Det maa imidlertid erindres, at det er en Sygdom, som kan sprede sig allerede, fra Planterne er kommet op af Jorden og saa hele Vækstperioden igennem. Et Parti med en ganske lille pCt. smittede Frø kan, hvis Sygdommen faar gode Smittebetingelser, komme til at give en Kultur med et meget stærkt Angreb. Paa den anden Side kan et stærkt smittet Parti, hvor Sygdommen holdes nede af ugunstige Forhold for Svampen og gunstige for Planterne og Beskyttelsessprøjtninger, give en sund Kultur. Under ens Forhold er det naturligvis af Betydning, at Frøet er saa lidt inficeret som muligt, men kun det absolut uinficerede Frø kan under gunstige Forhold for Svampen give en usmittet Kultur,

hvis der ikke sprøjtes. Se iøvrigt om Bladpletsygen i Maanedsoversigterne Nr. 261, 264—266.

Tomater. I Københavns Kommunes Forsøgsmark i Avedøre var midt i August 1943 Tomater i Gødningsforsøg stærkt gule paa Grundbladene. Nogen Aarsag dertil kunde ikke fastslaaes, hverken med Hensyn til Snylttere eller Ernæringsforhold.

Kartofflens Bladpletsyge (*Alternaria solani*) blev af Paul Neergaard fundet paa Tomatfrugter af Sorten »Dansk Eksport« fra Maglemer ved Maribo, hvor der var stærkt Angreb. Denne Svamp, der ikke tidligere er konstateret paa Tomatfrugter her i Landet — men nok paa Blade — er frygtet i andre Lande, f. Eks. Tyskland og Amerika, hvor Bladangrebet kan have en meget alvorlig Karakter.

Mosaiksyge (*Nicotiana Virus 1*) paa Tomat har vist sig i usædvanlig Grad paa Tomater i Hus ved Odense allerede i April; der var muligvis en Sammenhæng mellem dette Angreb og Tørring af Tobak i Husene. Ved Kolding blev der under lignende Forhold set stærke Angreb i Maj. Her er et Forhold, som man maa have sin Opmærksomhed henvendt paa.

Tomatkræft (*Diplodina lycopersici*) har været ret udbredt paa Tomatstænglerne, men vistnok i endnu højere Grad paa Frugterne af Frilandstomater. F. Eks. ved Lyngby var der paa et ret stort Areal med Frilandstomater næsten intet Angreb af Kartoffelskimmel, men mange Frugter blev ødelagt af Tomatkræft.

Prydplanter.

Chrysanthemum-Bladpletsyge (*Septoria chrysanthemella*). I et Forsøg udført af A. Klougart med Sorten »Forward« opnaaedes der udmærket Virkning af Sprøjtning med 2 pCt. Bordeauxvædske og jævnt god Virkning af Sprøjtning med $\frac{3}{4}$ pCt. Pomarsol og med $\frac{3}{4}$ pCt. Sulsol samt af Pudring med Svovl. Bordeauxvædske plettede imidlertid, som det var at vente, temmelig stærkt og kan derfor ofte ikke finde Anvendelse.

Daarlig Udvikling af Blomsterne i Paaske- og Pinseliljer var almindelig, og paa et Hold drevne Paaskeliljer saa det ud til, at det skyldtes, at de om Efteraaret havde haft en Del Rødder fremme, som saa var tørret ind inden Lægningen, og Løgene har da ikke kunnet skyde nye Rødder, og disse næsten rodløse Løg har ikke kunnet give ordentligt udviklede Blomster.

Lyse, rækkestillede Bladpletter saas i Paaskeliljer fra Odense og Taastrup, de var værst i Bladspidserne, der ofte var helt visne. Der kunde ikke paavises nogen bestemt Aarsag til Skaden, der formentlig skyldtes Vækstforholdene.

Mangelfuld Udvikling af eller helt Mangel paa Blomster i Tulipaner viste sig i mange Tilfælde i de første Hold drevne Tulipaner, hvor indtil 60 pCt. ingen Blomster gav. Naar senere Hold af samme Parti blev drevet, var der ikke noget i Vejen med dem. Aarsagen maa derfor søges i forsinket og mangelfuld Udvikling af Løgene i den daarlige Sommer 1942, saaledes at Løgene ikke er blevet tjenlige til tidlig Drivning, men nok har kunnet drives senere.

Et hvidt, tørt, indfaldent Parti, der strakte sig fra Jordoverfladen og et godt Stykke op, er set paa en enkelt Tulipan fra Karisé og paa en Del Tulipaner i en Have i Charlottenlund.

Rodhalsraad, sandsynligvis foraarsaget af — ikke nærmere bestemte — Svampe, har været alvorlig paa Stedmoder i gamle Gartnerier, hvor der har været dyrket Viola-Arter i mange Aar. Det var tydeligt at se, at hvor Jorden var frisk, var Angrebet uden Betydning. Det var mange Steder saa slem, at man maa frygte Mangel paa Stedmoderplanter til Foraaret (*A. Klougart*).

7. Skadedyr af særlig Interesse.

Ved Prosper Bovien.

Korn og Græsser.

Havreaal (*Heterodera Schachtii*). I Maj indsendtes talrige Prøver af Havre og Byg til Undersøgelse, og som oftest konstateredes stærke Angreb. Fra Grenaa skrives, at der var flere og stærkere Angreb end de foregaaende Aar, selv i Havre efter 2 Aars Frøgræs. Angrebene var værst i Havre efter Byg (*A. Larsen-Ledet*). I Juni karakteriserede 12 Indberetninger Angrebene som stærke, 7 omtalte dem som svage, og 11 meldte, at ingen Angreb var set. Paa Sjælland fandtes der Angreb af Betydning paa Stevns, i Sydsjælland og paa Roskildeegnen. Fra Jylland skrives om meget stærke Angreb i Nordthy, paa Mors i Salling og ved Grenaa. Stærke Angreb er ogsaa fundet i Sønderjylland (Haderslev, Toftlund, Rødding). I Juli indløb yderligere Meddelelser om Angreb, der ofte karakteriseredes

som alvorlige. Fra Morsø skrives: »Havreaalen maa nærmest betegnes som en Svøbe for Havredyrkningen her paa Øen. Den almindelige Ordning af Sædsiftet har været gunstig for Angrebets Udbredelse. 6 Marks Sædsifte med 2 × Havre er mest almindeligt« (*Engelhart Jensen*).

Ørentviste se Diverse.

Oldenborrelarver se Diverse.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Ved Ruds Vedby fandtes Larverne to Steder i Rug paa Sandjord i April. Rugen var pletvis helt ødelagt. Larverne fandtes i Januar i en Dybde af 50—100 cm (*H. Christensen*). Fra Dybvad skrives i April, at Larverne i en enkelt Rugmark har gjort saa stor Skade, at 3 Td. Land har maattet pløjes om (*J. Larsen-Ledet*). Paa Grindstedegnen fandtes Larverne i gammelt Græs uden dog at have gjort nævneværdig Skade (*J. Jakobsen*). Spredte Angreb saas ved V. Hassing (*N. Engvang Hansen*). Den 4. Maj modtoges en Sending Pupper.

Moseblødbillen (*Dascillus cervinus*). Larven af denne Bille har efter snart en Menneskealders Ubemærkethed optraadt skadeligt i Stigmosen ved Hæsnæs paa N. Ø. Falster. Mosen blev drænet i 1941—42 og pløjet i Maj 1942 og tilsaaet med Havre. Ved Pløjningen fandtes Larverne i enormt Antal og efterstræbtes af store Skarer Fugle (Maager, Stære). Paa store Pletter i Mosen vilde intet gro. I de gamle Grøfter fandtes endnu Larver i Februar 1943 (*Rs. E. Rasmussen*).

Blødbiller (*Telephorus fuscus*). Disse Biller er i Sydsjælland set i betydeligt Antal paa Rugaks, der dræede. Man mistænker dem for at beskadige Aksene ved Gnav, men der er ogsaa Mulighed for, at Ørentviste har været med i Spillet (*P. Grøntved*).

Smælderlarver se Diverse.

Halmhvepsen (*Cephus pygmaeus*). Kun fra Næsgaard foreligger Meddelelse om Angreb i Hvede og Byg, og det var ikke nær saa slemt som i de to sidste Aar (*H. Rasmussen*).

Knoporme se Diverse.

Græsuglelarver (*Charaeas graminis*). Efter Hærgningerne i 1940—41 og 1942 fandtes ikke et eneste Angreb i 1943!

Stankelbenlarver se Diverse.

Haarmyglarver (*Bibio spp.*). Fra Stevns skrives om et stærkt Angreb i Byg (*J. Johansen*). Et alvorligt Angreb paa $\frac{1}{2}$ ha Byg

efter Roer er fundet ved Skrøbelev paa Langeland (A. K. Rasmussen). Svage Angreb saas ved Skærbæk (A. Buchreitz) og paa Stevns (K. Iversen).

Den hessiske Flue (*Mayetiola destructor*). Fra Brande skrives, at Angrebene ikke er saa almindelige som i 1941 og 1942. I en Rugmark var dog en Ager igennem 30—40 pCt. af Straaene knækket (*P. Trosborg*). I en Bygmark ved St. Jyndeved var mange Straa knækket (*Fr. Heick*).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). I Oktober Maaned indløb der nogle Beretninger om Angreb i Vintersæden (2 fra Jylland, 2 fra Lolland-Falster, 2 fra Sjælland og 1 fra Bornholm). Det var ret stærke Angreb, der i nogle Tilfælde mentes at ville nødvendiggøre hel eller delvis Omsaaning. I April meldtes kun om ganske faa Angreb, nemlig fra Roskilde (*M. Greve*) og Toftlund (*M. Hansen*). I Maj rapporteredes 4 Angreb i Havren fra Jylland, og i August meddeltes det fra Ebberup, at næsten alle Kærnerne i en sent saadet Havremark var angrebet (*P. M. Dreisler*).

Brakfluellarver (*Hylemyia coarctata*). I April meldtes fra Løgstør om et stærkt Angreb i Rug efter Græs, der var pløjet efter Høhøsten. I Maj modtog vi fra Ringsted Meddelelse om et Angreb i en Rugmark paa 10 Td. Land. Marken var saadet efter Halvbrak (opløjet Lucerne). Rug efter Havre var normalt udviklet (*C. M. Bundgaard*).

• Snegle se Diverse.

Graaspurve (*Passer domesticus*). Paa Ærø anrettedes Skade paa Havre og ved Aarhus paa Byg i mange Marker.

Gulspurven (*Emberiza citrinella*). Fra Abed skrives i Oktober: »Disse Fugle har været usædvanlig talrige her og har sat sine Spor i Plantebestanden i Hvedemarken. Selv om jeg mener, at Sæden har været godt dækket, har de alligevel været i Stand til at faa pillet den op. Overalt i Marken ligger der »Hvedeklid«. Fuglene æder nemlig kun den indvendige Del af Kærnen og lader Skallen ligge« (*E. Vestergaard*).

Markmus se Diverse.

Bælgplanter.

Hvidkløveral (*Tylenchus dipsaci*). Fra Stevns skrives i Juni, at der er iagttaget et meget stærkt Angreb paa et Sted, hvor der ikke har været Hvidkløver i en Aarrække. Det var tyde-

ligt, at Smitten kom fra Nabomarken og var ført med Regnvandet (*J. Johansen*).

Lucerneaal (*Tylenchus dipsaci*). I Maj Maaned meddeltes det, at der i alle Egne af Hads Herred og i den nordlige Del af Bjerre Herred fandtes mange Marker med Angreb af Lucerneaal. Ikke faa Marker var helt ødelagt (*H. Møller Nielsen*). Ogsaa paa Roskildeegnen forekom stærke Angreb (*M. Greve*). I Juni indløb yderligere Meddelelser om stærke Angreb. I nogle Tilfælde var Stænglerne helt raadne. Det var saaledes Tilfældet med en Prøve indsendt fra Saxkøbing, hvor Angrebene mentes at være stærkere end i 1942 (*Rs. E. Rasmussen*). Fra Samsø skrives: »Det er mærkbart, at Lucerneavlen udvides« (*P. Riis Vestergaard*). Fra Stevns meddeles det, at Angreb er fundet i en Mark, hvor der ikke i en lang Aarrække er dyrket Lucerne, men det kunde paavises, at der i 1941 var gødet med Staldgødning, der antagelig har indeholdt Lucerneaal, idet Kreaturerne det paagældende Aar er fodret med Lucernehø fra en angrebet Mark (*J. Johansen*). Fra Lolland-Falster skrives i August: »For mig er der ikke længere Tvivl om, at Lucerneaalens Angrebsbillede veksler med Fugtighedsforholdene. Da vi fik Tørkeperioden i Juli aftog Angrebene, men efter de ca. 100 mm Regn, vi fik i de sidste 3 Uger, breder Angrebene sig kraftigt og ødelæggende i visse Marker, vi har under Opsyn« (*Rs. E. Rasmussen*).

Om Forholdene i Jylland skrives i September: »Lucerneaal er set i mange Marker og navnlig i de lucernedyrkende Egne af Østjylland. Angrebet er mange Steder voldsomt og helt ødelæggende og kan i Sommerens Løb have bredt sig fra en enkelt lille Plet til hele Marken. I Vestjylland er der ikke fundet Angreb af Aal, men saadanne er fundet i Vendsyssel helt oppe ved Frederikshavn endog i en 2. Aars Mark paa en Ejendom, hvor der aldrig før har været dyrket Lucerne. Ved Tønder fandtes Angreb i en 3. Aars Mark, hvor der heller ikke har været Lucerne tidligere. I det store og hele er det dog i de ældste Marker, at Angrebene er hyppigst. Et enkelt Sted Syd for Kolding var en 1. Aars Mark stærkt angrebet til Trods for, at det var 6 Aar siden, der havde været dyrket Lucerne« (*H. Møller Nielsen*). Fra Skelskør skrives, at Angreb

synes at blive mere og mere udbredt, og at Aarsagen sikkert maa søges i Udvidelsen af Lucernearealet (*H. Wraae-Jensen*).

Tusindben se Diverse.

Ærtelus (*Macrosiphum pisi*). Paa Lolland-Falster har der været meget stærke Angreb næsten overalt, saaledes at Bælgene de fleste Steder er daarligt udviklet (*Rs. E. Rasmussen*).

Oldenborrelarver se Diverse.

Gaasebiller se Frugttræer.

Smælderlarver se Diverse.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Paa Virumgaard iagttoges i April et stærkt Angreb paa Ærter og et svagere paa Hestebønne. Angrebet syntes værst i den Side, der vendte ind mod et Hegn (*A. Larsen*). I Maj Maaned var der meget ondartede Angreb i Ærter ved Slagelse. Det meddeltes, at Sprøjtning med Blyarsenat standsede Angrebet (*A. Sauer*). Ogsaa ved Svendborg var der stærke Angreb i Haverne (*H. Larsen*).

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus ligustici*). Disse store Snudebiller gjorde ofte Skade i Marker med Rødkløver og Lucerne. Fra Skanderborg skrives i September om et kraftigt Angreb paa Udlæg af Rødkløver. Planterne sad helt løst i Jorden og lod sig let trække op (*H. Baltzer Nielsen*). Om et næsten ødelæggende Angreb i Rødkløver meldtes endvidere fra Nykøbing F..

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Om stærke Angreb i Rødkløverfrømarker skrives fra Skelskør i August. Praktisk talt alle Marker er pudret med Cryocid, men Betingelserne herfor har været meget ugunstige (*H. Wraae-Jensen*). Fra Roskilde: »Jeg har haft flere Forespørgsler om Rødkløver udlagt til Frø, der er blevet ædt i den Side, der støder op til det gamle Frøstykke« (*M. Greve*). Om stærke Angreb paa Udlæg af Rød- og Hvidkløver skrives fra Gørlevengen. Man pudrer med Cryocid i Udlægsmarken (*Stanley Jørgensen*).

Lucernegnaveren (*Phytonomus variabilis*). Fra Lolland-Falster skrives i Juni, at Larverne har vist sig mange Steder i Kanten af Lucernemarkerne. Særlig i Guldborg var Angrebet stærkt (*Rs. E. Rasmussen*).

Ærtevikleren (*Grapholitha nigricana*). Ved nogle tilfældige Optællinger paa Virumgaard viste det sig, at ca. 50 pCt. af Bælgene var angrebet (*A. Larsen*).

Viklerlarver (*Tortricidae*). Fra Lolland skrives, at Sojabønner (praktisk talt hver eneste Plante) var angrebet af en Viklerlarve (*E. Vestergaard*).

Lucerneblad-Galmyggen (*Jaapiella medicaginis*). Paa Roskildeegnen forekom i August et ret stærkt Angreb paa 3. Slet af 1. Aars Lucerne (*M. Greve*). Fra Horsens skrives, at Larverne fandtes massevis i en Vogn ved Indkørslen af Lucerne til Staldfoder (*A. Nielsen*). Ved Viborg fandtes i September flere Angreb i Lucerne, der fik et delvis vissent Udseende (*A. P. Aidt*).

Snegle se Diverse.

Markmus se Diverse.

Beder.

Roeaal (*Heterodera Schachtii*). Fra Samsø skrives i Juli: »Med den udvidede Bederoedyrkning synes Roeaal at gøre sig mere gældende end tidligere. Navnlig i Aar er der iagttaget flere ondartede Angreb end ellers og i et Par Tilfælde paa Steder, hvor det er 8 og 10 Aar siden, der sidst var Bederoer« (*P. Riis Vestergaard*). I denne Forbindelse bør det erindres, at Kaalroer ogsaa kan angribes. Fra Maribo skrives om et stærkt Angreb i en Mark, hvor der var dyrket Sukkerroer 8 Aar i Træk. Smitten er sikkert kommet fra et Vandløb, der førte Spildevand fra Fabrikken.

Ørentviste se Diverse.

Bladtæger (*Calocoris bipunctatus*). Der foreligger kun en enkelt Indberetning om Angreb af disse Skadedyr. Angrebet fandtes paa Lolland og Roerne var angrebet ca. 20 Favne ind i Marken fra Vejen. Kimbladene var urørte, men Hjertet var misdannet med mange smaa, tætstillede Blade, altsaa en begyndende Flerhovedethed (*Rs. E. Rasmussen*).

Bedelus (*Aphis fabae*). Naar man ser bort fra lokale Undtagelser, har Bedelusen optraadt godartet i 1943, og Skaden har i det store og hele været meget moderat. De første »Kolonier« saas i Begyndelsen af Juni, og i Løbet af Maanedens bredte Lusene sig, men der forelaa praktisk talt ingen Indberetninger om stærke Angreb. Af de 45 Beretninger, vi modtog i Juli, meldte kun 1 (Bjerringbro), at Angreb ikke var set. 41 omtaler Angreb af varierende, men ikke skæbnesvanger

Styrke, medens 3 (fra Sjælland) karakteriserer Angrebene som meget stærke. Fra Sydsjælland skrives: »Angrebet har nu staaet paa i to Maaneder, men har praktisk talt ikke bredt sig, og Skaden har været ret ubetydelig« (*P. Grøntved*). Fra Aarhus-egnen: »Angrebene har i Aar været godartede og har i de fleste Frømarker kunnet holdes nede ved Dypning. Svage Angreb paa Foderroer findes nu hist og her« (*A. Diederich*). Svage Angreb saas endnu i August, men Angrebene var da ved at ebbe ud.

Den matsorte Aadselbille (*Blitophaga opaca*). Ogsaa dette Aar bragte store Hærgninger, men den forvoldte Skade var dog afgjort ringere end i 1942. Paa Lolland-Falster fandtes langt flere Angreb end i 1942, men de enkelte Angreb var svagere, saaledes at kun faa Marker maatte saas om (se Ber. om Planteavlens paa Loll.-Falster i 1943). I Maj Maaned indløb 76 Beretninger om Angreb, de fleste (54) fra Jylland. De overvintrede Biller viste sig i Maanedens Begyndelse og gnavede paa de unge Bederoer. Fra omkring Midten af Maaneden tog Larverne fat og fortsatte til ind i Juli. Anmodning om Klidmærker indløb saa sent som d. 22. Juli (fra Varde). Paa Lolland var Angrebene dog i det væsentlige overstaaet allerede i Slutningen af Maj. Til Bekæmpelse anvendtes Giftklid tilberedt med Calciumarsenat eller Natriumfluorid samt Sprøjtning. Ofte fremhæves den gode Virkning af Sprøjtning med Blyarsenat. Ogsaa Sprøjtning med Calciumarsenat og Natriumfluorid har været anvendt og efter Sigende uden at skade Planterne. Fra S.-V. Himmerland skrives: »Kun i faa Tilfælde anvendes Giftklid. Hvor der er en Bestand at ramme, er Sprøjtning sikkert det bedste. Der bruges i Almindelighed 1—1½ pCt. Calciumarsenat!« (*Th. Kristensen*). I mange andre Indberetninger omtales Virkningen af Giftklid fremstillet med Calciumarsenat eller Natrium-siliciumfluorid dog som tilfredsstillende. Svigtende Virkning, som saas nu og da, kan meget vel skyldes, at Larverne i koldt Vejr er utilbøjelige til at æde Kliddet. Fra Lolland-Falster skrives, at Maagerne holder Larverne nede paa Nakskov-egnen (*Rs. E. Rasmussen*).

Oldenborrelarver se Diverse.

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*). Fra Lolland-Falster skrives, at medens Billerne var ondartede sidste Aar, saa var der

ingen Angreb i Bedemarkerne i 1943, hvorimod en ha Spinat saæt til Frø blev totalt ødelagt (*Rs. E. Rasmussen*).

Smælderlarver se Diverse.

Den plettede Skjoldbille (*Cassida nebulosa*). Skønt Melderne var stærkt belagt med Æg i Maj, og Larverne senere saas i stort Antal, forekom der dog kun enkelte, betydningsløse Angreb paa Bederne.

Stankelbenlarver se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). Angrebene har været i Tiltagende fra 1940 og var særlig alvorlige i 1943, idet det dog særlig gik ud over de store Roers Top. Angrebene begyndte i Maj og fortsattes til Begyndelsen af Oktober. I Maj forelaa 10 Meddelelser om stærke Angreb, hvoraf de fleste kom fra Øerne. Ved Maribo bemærkedes det, at 1. Generations Larver havde forpuppet sig sidst i Maj (*Rs. E. Rasmussen*). I Juni indløb 52 Beretninger, hvoraf 26 meldte om stærke Angreb. Kun 3 melder, at Angreb ikke er set. Ikke blot 1. Aars Roerne, men ogsaa Frøroerne var ofte voldsomt angrebet, men de gunstige Vejrforhold bevirkede, at Skaden i det store og hele blev mindre end ventet. De fleste Indberetninger kom nu fra Jylland, men ogsaa fra Sjælland, Lolland-Falster og Samsø skrives om stærke Angreb. Fra Morsø skrives: »Der er forekommet meget ondartede Angreb i næsten alle Bederoemarker her paa Øen. Paa de svære Jorder synes det, som om hyppig Radrensning har fremmet Roernes Vækst, saaledes at de lettere slipper over Angrebet. Mange Landmænd vilde ogsaa med Fordel kunne udbringe deres Kvælstofgødning paa et tidligere Tidspunkt, end Tilfældet er. Udbringning helst ved Saaning eller i hvert Fald før Udtyndingen« (*Engelhart Jensen*). Paa Lolland-Falster hærger Fluerne stærkest i Kystegnene og omkring Søerne og er særlig slemme omkring Guldborgsund (*Rs. E. Rasmussen*). Medens Virkningen af de tidlige Angreb ofte fortog sig, havde de senere Angreb (2.—3. Generation) en ondartet Karakter. Fra Aalborg skrives: »Mange Steder er $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ af Bladene ødelagt« (*R. Jensen*). Fra Brande: »Satte voldsomt ind i Dage 20.—25. Juli og gav de fleste Marker et sørgeligt Udseende« (*P. Trosborg*). Fra Grindsted skrives i September: »3. Generations Larver angriber nu de fleste Marker, der staar med visne, mange Steder

helt brune Blade. Toppen bliver af daarlig Kvalitet til Fodring« (*J. Jakobsen*). Fra Morsø: »Alle Øens Bederoemarker er raseret nu i September (3. Periode i Sommerens Løb), Topafgrødens Værdi er stærkt forringet i næsten alle Marker. I enkelte Marker er Toppen næsten uanvendelig til Opfodring og Ensilering« (*Engelhart Jensen*). I Oktober skrives fra S.-V. Himmerland, at Bedetoppen er mere eller mindre ødelagt i næsten alle Marker. Dette i Forbindelse med Næringsmangel, Virus-Gulsot, Lyspletsyge og Tørforraadnelse har bevirket, at Toppens Værdi til Ensilering er tvivlsom (*Th. Kristensen*).

Markmus se Diverse.

Korsblomstrede.

Tusindben se Diverse.

Ørentviste se Diverse.

Kaalthrups (*Thrips angusticeps*). Der er kun bemærket enkelte Angreb bl. a. paa Aalborgegnen (*J. Chr. Andersen-Lyngvad*) og ved Malling (*S. E. Bertelsen*).

Kaaltægen (*Strachia oleracea*). Efter de stærke Angreb i 1940-41 og 42 var Kaaltægen uden nævneværdig Betydning i 1943. Fra Studsgaard skrives i Maj, at de første Tæger saas omkring Midten af Maanedens, men at der ikke er set nævneværdig Skade (*N. A. Drewsen*). I Juli forelaa 3 Beretninger om svage, medens 1 omtaler et enkelt stærkt Angreb.

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). Angreb var almindelige, oftest svage, men lokalt dog af alvorlig Karakter.

I Juli indløb 6 Beretninger om stærke Angreb. I 30 Beretninger meldes, at Angrebene var svage eller ikke bemærket. Fra Sydsjælland skrives: »I sidste Halvdel af Juli er Lusene optraadt i mange Marker og Haver, og Bladene er nu ofte stærkt plettet af Lusenes Sugning« (*P. Grøntved*). Om stærke Angreb paa Kaal skrives fra Jerslev (*N. F. J. Larsen*). Fra Lolland-Falster (*J. Klarup Hansen*) og Svendborg, samt Ebberup (*H. Larsen, P. Dreisler*) meldes om Angreb paa Kaal og Kaalroer.

I August var Angreb almindelige, men Regn og køligt Vejr bremsede ofte Angrebene videre Udvikling. Fra Roskilde skrives: »Kaallusene saa en Overgang ud til at ville forvolde betydelig Skade i Kaalroemarken, men Regnen havde en gavnlig

Virkning« (*K. M. Nielsen*). Fra Sydfyn skrives, at Angrebene flere Steder har hemmet Roernes Vækst noget, idet Toppen er svundet stærkt ind (*S. Nygaard Olesen*). Flere andre Beretninger taler om stærke Angreb paa Kaal og Kaalroer, men Fler-tallet karakteriserer Angrebene som svage. I September indløb Meddelelse om et ødelæggende Angreb paa Fodermarvkaal ved Korsør (*H. Wraae-Jensen*), samt Angreb paa Kaal, særlig Grønkaal ved Esbjerg (*M. Sørensen*).

Oldenborrelarver se Diverse.

Smælderlarver se Diverse.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). I April var Billerne allerede livligt paa Færde. Fra Lolland-Falster skrives: »Glimmerbøsserne tog voldsomt fat i de Turnipsfrømarker, der inden Paaske var i begyndende Blomstring« (*Rs. E. Rasmussen*). I Maj var Angreb almindelige, men sjældent af større Skadevirkning. Fra Præstø skrives: »Angreb vist i alle Marker, men da Blomstringen kom hurtigt, blev Angrebet ikke ondartet« (*B. Munch*). Fra Stevns: »Det er mange Aar siden, Skaden har været saa ubetydelig« (*K. Iversen*). Fra Rødding, Graasten og Malling skrives dog om alvorlige Angreb.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*) Fra Lammefjorden skrives i April: »Saa tidligt som midt i Maanedens ødelagde Jordlopperne næsten alle Radisplanterne i en Have« (*H. Jensen*). Fra Horsens: »Jordlopperne har allerede nu d. $\frac{23}{4}$ hærget slemt paa Radiser i Drivbænke og paa Friland« (*Chr. A. Nørholm*). Ved Nykøbing F. blev 5 Td. Land med Kaalroer raseret i Tiden før Paaske (*Rs. E. Rasmussen*). I Maj og Juni var Angreb meget almindelige, men sjældent virkelig alvorlige, og Omsaaning var kun paakrævet i ringe Omfang. Skaden var bortset fra lokale Undtagelser langt ringere end i 1942.

Ved Abed fandtes i Juli et ødelæggende Angreb paa Bladkaal (*E. Vestergaard*), og fra Næstved skrives om Angreb paa Kaal, Peberrod og *Tropæolum* (*M. E. Elting*).

Bladribbesnudebillen (*Ceutorrhynchus quadridens*). Fra Himmerland skrives i Juli, at mange Kaalroemarker er angrebet, og at Tørken faar Skyld for de gule Blade (*T. Christensen*).

Kaalhvepsen (*Athalia spinarum*). Efter de stærke og tiltagende Angreb i Aarene 1940, 41 og 42 indløb der kun faa Meddelelser om Angreb af Betydning i 1943. I August Maaned

skrives fra Stevns om meget stærke Angreb paa Kaal i Haver og Kaal til Frøavl (*J. Johansen*). Svagere Angreb er rapporteret fra Næsgaard (*H. Rasmussen*) og Hammershøj (*Kr. Høgsberg Kristensen*). I September meldes om et meget stærkt Angreb i Ud-læg af Turnipsfrø paa Stevns (*K. Iversen*). Fra Aabyhøj skrives, at Larverne er fundet paa *Tropæolum* sammen med Kaalorme (*N. Gram*).

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Af 27 Indberetninger i Juli melder de 14, at Angreb ikke er set, 11 beretter om svage og kun 2 om Angreb af Betydning. Det fremhæves dog ofte, at Møllene har sværmet stærkt.

Knoporme se Diverse.

Kaalglens Larve (*Mamestra brassicae*). Fra Aulum skrives i August, at Larven er mere almindelig i Kaal og Kaalroer end sædvanlig. Særlig gik det ud over Kaalen (*S. Nørlund Christensen*).

Kaalorme (*Pieris brassicae*). Aaret bragte mange stærke Angreb baade i Mark og Have.

Paa Virumgaard fandtes stærkt angrebne Kaalroerplanter d. 20. Juni, og ogsaa i Dronningens Vænge optraadte 1. Generations Larver noget talrigere end sædvanlig og afribbede en Del Kaalplanter. Det bemærkedes, at en meget stor Procentdel af Larverne var angrebet af Snyltehvepse. Paa Stevns fandtes et Angreb i Gul Sennep (*K. Iversen*). I Juli meldtes fra Svendborg, Aarhus og Slagelse, at Sommerfuglene sværmede i store Mængder, og at der saas nyklækkede Larver. I August indløb 20 Beretninger om stærke, og 15 om svage Angreb paa Kaal og Kaalroer. Navnlig i Haverne var Kaalen ofte helt afribbet. Paa Sjælland var saa at sige alle Kaalroemarker, der stødte op til Landevejen København—Vordingborg, afribbet. Larverne krøb tværs over Vejene i store Mængder ud for Markerne (*Ingv. Petersen*). Fra Aulum skrives, at Den lille Kaalsommerfugls Larve (*Pieris rapae*) findes i størst Antal (*S. Nørlund Christensen*). Fra Lolland-Falster skrives om et Angreb i en Frugtplantage, hvor Kaal var Mellemkultur. Her holdt *P. brassicae*-Larverne sig til Hvidkaalen, *P. rapae*-Larverne til Rødkaalen (*G. Jensen*). Om Angreb af begge Arter paa *Tropæolum* skrives fra Aarhus (*N. Gram*) og Skive (*J. C. Myrhøj*). I den første Del af September fortsattes Angrebene mange Steder.

Stankelbenlarver se Diverse.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). I Juli Maaned forelaa der kun en enkelt Meddelelse om Angreb af Betydning i Kaalroemarker, de øvrige lød paa svage eller ingen Angreb. Om stærke Angreb paa Kaal indløb flere Meddelelser.

I August var Symptomerne almindelige i Kaalroemarkerne, men der tales ikke i noget Tilfælde om Skade af Betydning. Hjerteforraadnelse var ikke set. Fra Nordfalster meldtes, at 100 pCt. af Rødkaalsplanterne i en Have var ødelagt (*G. Jensen*). I September—Oktober skrives om lokale Angreb af Betydning, men kun fra Skanderborg (*H. Baltzer Nielsen*) omtales Hjerteforraadnelse. Om Angreb af Betydning skrives fra Roskilde, Fyn, Haderslev og Samsø. Alt i alt har Krusesygen saaledes været af ringe Skadevirkning i 1943.

Kaalfluelarver (*Chortophila spp.*). Aaret bragte alvorlige Angreb baade af *Ch. brassicae* og *Ch. floralis*. Sidstnævnte Art er som bekendt særlig ansvarlig for de sene Angreb, der i Jylland bemærkes ved Roernes Optagning.

I Juni indløb en Del Beretninger om alvorlige Angreb i Kaal og Kaalroer. Fra Askov skrives: »Kaalroerne udsat for ødelæggende Angreb. Bestanden tyndes ret stærkt« (*H. Agergaard*). Fra Bylderup-Bov: »Har ikke i tidligere Aar iagttaget saa mange og stærke Angreb som i Aar. Kun de allertidligst saaede og meget velplejede Marker klarer sig nogenlunde. Det er ikke noget Særsyn, at 20—30 pCt. af Planterne bukkes under« (*G. Nissen*). Ogsaa fra Skærbæk, Varde, Ulfborg, Hobro, Morsø m. m. skrives om alvorlige Angreb. I Juli karakteriserede 28 Beretninger Angrebene som stærke eller endog usædvanlig ondartede. 18 meldte om svagere Angreb. Kun 5 skrev, at Angreb ikke var set. De fleste Beretninger er fra Jylland. Fra Esbjerg, Fyn og Sjælland skrives om slemme Angreb i Kaal. I August—September fremhæves det ofte, at de gunstige Vækstbetingelser har udbedret Skaden noget, saa Virkningen er blevet mindre skæbnsvanger end oprindeligt ventet.

I Oktober foreligger fra Jylland 9 Indberetninger om alvorlige, sene Angreb (*Ch. floralis*). Fra Studsgaard skrives saaledes, at praktisk talt alle Kaalroerne er mineret i Roelegemets nederste Del (*N. A. Drewsen*). Alvorlige Angreb er endvidere fundet ved Holsted, Skjern, i Himmerland, i Kjær Herred, ved Aulum og Tylstrup.

Markmus se Diverse.

Kartofler.

Kartoffelaal (*Heterodera Schachtli*). Talrige nye Angreb er blevet konstateret. Fra Sønderholm skrives, at der fandtes et stærkt Angreb paa $\frac{1}{2}$ Td. Land, hvor der havde været Kartoffler 21 Aar i Træk (*O. K. Toudal*). Andre Beretninger foreligger fra Løgstør, Hobro, Dybvad, Støvring, Aarhus, Hadsund, Grenaa, Vraa, Rudkøbing, Nykøbing F. En Del andre Angreb er indberettet til Tilsynet med smitsomme Plantesygdomme.

Tusindben se Diverse.

Oldenborrelarver se Diverse.

Smælderlarver se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Industriplanter.

Hamp.

Smælderlarver se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Stankelbenlarver se Diverse.

Hør.

Stankelbenlarver se Diverse.

Tobak.

Smælderlarver se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Snegle se Diverse.

Skærmpflanter.

Rodaal se Køkkenurter.

Gulerodsbladtoppen (*Trioza apicalis*). Ved Høve fandtes et ret ondartet Angreb i Juni (*H. Christiansen*), og i Jylland var Angreb almindelige og mange Steder ondartede (*H. Rønde Kristensen*).

Skærmplantemøl (*Depressaria*-Arter). Paa Skelskøregnen var der i Modsætning til tidligere kun meget ringe Angreb i Marker med Gulerodsfrø (*H. Wraae-Jensen*).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Fra Hammershøj skrives om meget alvorlige Angreb (Kr. Høgsberg Kristensen). Ved Spangsbjerg var Gulerødder og Selleri stærkt angrebet. Den sidstnævnte Plante led ogsaa under Angreb af Sellerifluens Larve (*Acidia heraclei*) (E. Christiansen). Fra Jylland skrives i Oktober: »Angrebene er slemme i Aar, ogsaa i Markgulerødder« (N. Gram).

Køkkenurter.

Rodaal (*Heterodera radicola*). I Tomatkulturer paa Sjælland er Rodaal igen ved at blive en alvorlig Plage (A. Klougart). Fra Kastrup indsendtes Gulerødder med Angreb af Rodaal. Ved Vejle fandtes et stærkt Angreb paa *Chrysanthemum uliginosum* paa Friland. Planterne var stærkt svækket (L. Hansen).

Tusindben se Diverse.

Oldenborrelarver se Diverse.

Løbebiller (*Harpalus ruficornis?*). I Maribo Amt har Billerne en Del Steder ødelagt Jordbærrene helt (G. Jensen).

Hindbærnsnudebillen (*Anthonomus rubi*). Stærke Angreb paa Jordbær var almindelige, uden at det dog kan siges, at Billen har optraadt paafaldende ondartet. Fra Sydfyn skrives: »Hindbærnsnudebillen har et Sted ødelagt 40 pCt. af Jordbærblomsterne og 20 pCt. af Hindbærblomsterne« (Chr. Greve). I det sydlige Sønderjylland regnedes oftest med, at ca. 50 pCt. af Blomsterne var ødelagt (M. Surlykke Petersen). Fra Esbjerg: »Der er en Del Angreb i vore 1- og 2-aarige Kulturer. Gennemgaaende er det ikke de første Blomster, der er stukket i Aar, hvad der bevirker, at Angrebet gør langt mindre Skade end i de sidst foregaaende Aar« (E. Christiansen).

Porremøl (*Acrolepiä assectella*). Fra Københavns Omegn skrives: »Før i Tiden var Angreb af dette Skadedyr forfærdeligt i Kolonihaverne, men i de senere Aar anvender man altid Pudring med Cryocid, der virker fortræffeligt« (L. Nielsen).

Knoporme se Diverse.

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). Fra Hadsten, Himmerland og en Del Steder paa Sjælland foreligger Indberetning om alvorlig Skade. Calomel siges ogsaa i Aar at have haft god Virkning (A. Klougart).

Snegle se Diverse.

Frugttræer og Frugtbuske.

Æbletægen (*Plesiocoris rugicollis*). Fra Skive meldes: »I visse Haver, særlig hvor der findes Pilehegn, er der slemme Angreb« (*J. C. Myrhøj*).

Æblebladlopper (*Psylla mali*). De første Bladlopper var ved Lyngby klækket den 8. April. Fra Aarhus skrives i Maj, at Bladlopperne ses almindeligt, ogsaa hvor der er sprøjtet med Foraarskarbolineum (6 pCt.) (*A. Gylling*). Et meget ondartet Angreb saas ved Rønde (*L. Hansen*).

Bladlus (*Aphididae*). Efter de voldsomme Hærgninger i 1942 optraadte Lusene i Aar ret godartet paa Frugttræerne, selvom der lokalt var stærke Angreb, særlig paa Blomme og Kirsebær. Paa Æbletræerne saas Bladlus fra den 16. April. I Maj—Juni forelaa kun faa Meddelelser om Angreb af Betydning, og i Almindelighed var Angrebene svage og uden større Skadevirkning. Indberetningerne i Juli var af lignende Indhold: Angreb var almindelige, men oftest svage. Fra Svendborg Amt skrives: »Vi ser forbavsende lidt til Bladlus paa Frugttræerne i Aar« (*H. Larsen*). Ogsaa i August var Lusenes Rolle meget ringe. Fra Spangsbjerg skrives: »Der har næsten ingen Angreb været i Aar« (*E. Christiansen*).

Blodlus (*Schizoneura lanigera*). I Københavns Omegn saas de første »Kolonier« allerede i Maj Maaned. I Juni skrives fra Blangstedgaard: »Angrebene begyndte ualmindelig tidligt i Aar, og i Maanedens Begyndelse tegnede det til ualmindelig stærke Angreb. Nu ser det dog ikke nær saa sort ud. Udsætning af Snyltehvepse og lidt Nikotinsprøjtning paa Stammer og tykke Grene er foretaget« (*N. Dullum*). Fra Svendborg: »Blodlusen er desværre atter begyndt at brede sig mange Steder« (*R. Hansen*). Paa Holbækegnen er Lusene fundet for første Gang (*H. Nielsen*). I den følgende Tid indløb flere Meddelelser om Opblussen af Angrebene og Optræden af Lusene paa nye Steder. Fra Mols skrives: »Den 30. Juli indberettede jeg om kraftige Angreb. Omkring den 20. Juni blev der i de angrebne Træer udsat Snyltehveps fra Blangstedgaard, og ved Besøg d. 29. August var Lusene i høj Grad paa Retur, og de fleste var døde og hullede« (*H. Rønde Kristensen*). Om gode Resultater med Udsætning af Snyltehvepse skrives ogsaa fra Fyns Stift (*R. Hansen*).

De strenge Vintres Virkning har altsaa nu fortaget sig, og Blodlusen er igen et alvorligt Problem.

Gaasebiller (*Phyllopertha horticola*). De fleste Indberetninger i Juni lyder paa godartet Optræden. Herfra er der dog nogle Undtagelser. Fra Silkeborg skrives om betydelig Skade paa de unge Frugttræer (*H. Møller*). Fra det sydlige Sønderjylland: »Gaasebillerne optræder i store Mængder i Midtlandet paa lette Jorder. De begyndte saa smaat sidst i Maj« (*M. Surlykke Petersen*). Ogsaa i Odsherred optraadte Billerne talrigt (*H. Nielsen*). Paa Sorøegnen er Billerne fundet i Marker med Rødkløverfrø (*O. Møller Larsen*).

Løvsnudebillerne (*Phyllobius sp.*). Der foreligger en Del Meddelelser om kraftige Angreb, særlig paa unge Frugttræer og Podninger.

Æblesnudebiller (*Anthonomus pomorum*). Fra Maribo skrives: »Synes at være meget udbredt i Aar. Paa Nordfalster set ret stærke Angreb for første Gang« (*G. Jensen*). Fra Hornum: »Angrebet forekommer i Aar talrigere end noget tidligere Aar« (*H. Christensen*).

Snudebiller (*Anthonomus rectirostris*). Denne Art, der er ret sjælden i Danmark, lever som Larve i Kirsebærstenen og har hidtil ikke gjort sig bemærket som Skadedyr hos os. Ved Branderup paa Fyn forgreb Billerne sig imidlertid i August paa modne Kirsebær, som de begnavede udefra.

Æblehvepsen (*Hoplocampa testudinea*). I Juni indløb 5 Beretninger om svage og 13 om stærke Angreb, der ofte fremhævedes som alvorligere end i de seneste Aar. Fra Maribo Amt skrives saaledes: »I 1942 praktisk talt ingen Angreb, i 1943 stærke til meget stærke Angreb. I adskillige Plantager er ca. 25 pCt. af Frugterne angrebet. De sædvanlige Sprøjtninger synes at være af ringe Virkning. Iøvrigt har jeg det Indtryk, at Angrebet er kommet usædvanlig sent i Aar, og dette er vel Aarsag til den ringe Virkning af Sprøjtningerne« (*G. Jensen*). Fra Sydfyn skrives, at indtil 90 pCt. af Pederstrup er set angrebet (*Chr. Greve*). Fra Skive: »Angreb især paa Cox' Orange. Paa enkelte Træer af denne Sort har jeg afplukket helt op til 80—90 pCt. af Frugterne og sikkert aldrig under 40—50 pCt.« (*J. C. Myrhøj*). Ogsaa fra andre Egne (Esbjerg, Næstved m. m.) foreligger Meddelelser om stærke Angreb.

Blommehvepsen (*Hoplocampa fulvicornis*). Der foreligger en Del Indberetninger om stærke Angreb. Fra Skive skrives: »Kun faa Blommer, men de, der var, blev for 70—80 pCt.s Vedkommende ødelagt« (*J. C. Myrhøj*). Fra Horsens: »Ret ond-artede og hyppige Angreb paa de faa Blommer, der fandtes« (*Chr. A. Nørholm*). Fra Esbjerg: »Der findes en Del, men da Frugtansættelsen her er ringe, er Angrebet ikke af større Betydning« (*M. Sørensen*). Om kraftige Angreb skrives endvidere fra Aarhus, Sønderjylland og Sydfyn.

Kirsebærmøl (*Argyresthia ephippella*) synes i de sidste Aar at være noget i Tiltagende. Der indløb en Del Forespørgsler om Bekæmpelse af dette Skadedyr.

Hindbærmøllet (*Incurvaria rubiella*). I nogle Haver ved Lyngby fandtes Angreb af dette — ikke særlig hyppige — Skadedyr.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Viklerne begyndte at klækkes først i Juni, altsaa efter Træernes Blomstring og fortsattes til ind i Juli. Æglægningen strakte sig over en tilsvarende lang Periode. Med lokale Undtagelser var Angrebene af meget beskedent Omfang. Paa Lolland gjordes den Iagttagelse, at de unge Larver gik til Grunde i stort Antal, inden de fik boret sig ind til Kærnehuset. Aarsagen hertil er ukendt.

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Der var ofte stærke Angreb paa de faa Blommer, der var ansat. Fra Sydfyn skrives: »Var særlig slem i de tidlige Blommer. Ungarsk Sveske er her meget lidt angrebet, hvorimod Czar er ret stærkt angrebet« (*Chr. Greve*). Fra Slagelse: »Skade paa de faa Frugter, som Frostskade og Storm har levnet« (*A. Sauer*).

Frostmaalerlarver (*Cheimatobia brumata*) saas ved Lyngby d. 16. April. Larverne optraadte ofte talrigt og gjorde megen Skade, særlig hvor der ikke var vintersprøjtet.

Pæregalmyggen (*Contarinia pyrivora*) begyndte ved Lyngby at klækkes lige før Paaske (d. 20. April). Indberetningerne bedømmer Skaden noget forskelligt, men i en Del Tilfælde karakteriseres Angrebene som stærke. Fra Svendborg skrives: »Stærke Angreb har vist sig mange Steder, og da Frugtsætningen de færreste Steder er særlig god i Aar, har de bevirket en ret ubehagelig yderligere Udtynding« (*R. Hansen*). Fra Maribo Amt: »Angrebene meget stærke! Blomstringen var som

Helhed god, Sætningen daarlig. Pæregalmyggen har nu taget det meste af den Smule, der blev« (G. Jensen).

Kirsebærfluen (*Rhagoletis cerasi*). Der er ikke indløbet Meddelelser om Angreb, men i Nærum, hvor Kirsebærrene var angrebet i 1941 og 42, fandtes Larverne igen i Aar.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). I Maj—Juni var Skadevirkningen meget ringe, og kraftige Angreb forekom kun lokalt. I Juli omtaler Halvdelen af Beretningerne Angrebene som stærke, medens Skaden i de øvrige karakteriseres som ringe. Trods det kølige og regnfulde Vejr var der en Del stærke Angreb i August, og i September—Oktober bredte Angrebene sig ofte stærkt, og det bemærkes, at der ofte er lagt mange Vinteræg paa Grenene. Fra Gisselfeld skrives saaledes i Oktober: »Rødt Spind synes mange Steder at brede sig foruroligende« (H. Wedege). Fra Svendborg: »Har stadig bredt sig i de sidste Par Maaneder« (H. Larsen). Andre Beretninger (Esbjerg, Hornum) omtaler dog Angrebene som svage og uden større Betydning.

Stæren (*Sturnus vulgaris*). Fra Gisselfeld skrives i Juli: »For første Gang i Løbet af 12 Somre har vi haft Ulemper af Stæreflokke. De er meget slemme ved Ribs, men ogsaa Hindbær glider ned« (H. Wedege).

Prydplanter.

Bladaal (*Aphelenchus Ritzema-Bosi*). Fra Sjælland skrives i September om Angreb paa Chrysanthemum: »I det fugtige Vejr har Aalene haft gode Betingelser for Spredning. Der er Gartnere, der af den Grund flytter Planterne i Hus for at undgaa Spredning« (A. Klougart).

Springhaler (*Isotomurus sp.*). Ved Ordrup blev smaa Frøplanter af *Thuja occidentalis* angrebet af Springhaler, der skrællede Barken af Stængelen med det Resultat, at Planterne visnede i stor Udstrækning, Dyrene dræbtes ved Vanding med Forbiat (1 pCt.) (A. Klougart). Magister S. L. Tuxen, der havde Arten til Undersøgelse, udtaler, at den muligvis er indentisk med *I. palustris*, men at der er visse Uoverensstemmelser, der gør en sikker Bestemmelse vanskelig.

Ørentviste se Diverse.

Thrips (*Physopoda*). Fra Sjælland skrives: »Thrips har gode Vilkaar i Gartnerierne med de mange grønne Planter. Aldrig

bliver Husene rømmet og rengjort. Fra Moderplanterne overføres Dyrene til Smaaplanterne. Nikotinmangelen gør det vanskeligt at bekæmpe, og Blaasyre er ikke velegnet til blandede Kulturer. *Scindapsus*, *Tradescantia*, *Stængelbegonia* og *Gesneriacéer* er værst plaget« (*A. Klougart*).

Skjoldlus (*Lecanium coryli*) fandtes paa en Elmegren indsendt fra Odsherred i Juli (*J. A. Kofoed*). Af disse Skjoldlus klækkedes Snudebiller (*Brachytarsus nebulosus*), hvis Larver har levet af Skjoldlus-Hunnernes Æg.

Oldenborrelarver se Diverse.

Kaalhveps se Korsblomstrede.

Liljebillen (*Crioceris lili*). Den smukke, lakrøde Bladbille angreb i Juni Brandliljer ved Hillerød. Endvidere skrives fra Graasten, at i to Haver har der været slemme Angreb baade i Aar og sidste Aar. Liljerne kom ikke til Blomstring. Det angives at være Larverne, der har gjort Skaden (*M. Surlykke Petersen*).

Knoporme se Diverse.

Diverse.

Tusindben (*Blaniulus guttulatus* o. a. *Julidae*). I Maj blev Tobaksplanter angrebet ved Ringe (*A. L. Nielsen*), medens det andre Steder gik ud over Jordbær og Tomatplanter. I Juni meldes fra Ubby om sekundær Skade paa Kaal angrebet af Kaalfluelarver. Ved Toftlund angreb Dyrene Kimplanter af Ært. Udlægning af overskaarne Kartoffler og Indsamling havde udmærket Virkning (*M. Hansen*). I Juli—August meldtes om en Del Angreb paa Kartoffler, der undertiden blev uanvendelige til Spisebrug.

Ørentvisten (*Forficula auricularia*). I Maj blev unge Bederoer ved Grenaa stærkt begnavet af unge Ørentviste-Larver (*A. Larsen-Ledet*). I Juni rapporteredes Angreb paa Kaalroer fra Hads Herred (*J. M. Pedersen*), medens der paa Sjælland var Angreb paa Georginer, *Chrysanthemum* m. m. (*H. Wedege, Agnes Værlose*). Paa Slagelse-Skelskøregnen optraadte Dyrene særlig talrigt. I August indsendtes fra Rørholt (N. Jylland) Rugaks med Gnav paa Kærner og Avner, som antagelig skyldes Ørentviste.

Oldenborrer (*Melolontha spp.*). Sværmende Oldenborrer (»den gamle Stamme«) saas kun ved Roskilde, hvor de viste sig i beskedent Antal d. 13. Maj (*M. Greve*). Om Larveangreb meld-

tes i Maj Maaned fra Kollekolle, hvor store Larver (sidste Aar) angreb Majabyg (*O. Thøgersen*). Paa Ringstedegnen blev en Sennepsmark paa 10 Td. Land fuldstændig raseret (*C. M. Bundgaard*). Fra Lolland-Falster meddeltes, at Angrebene var uden praktisk Betydning, og at Landmændene i Skovegnene undlader at bekæmpe Muldvarpene, fordi de menes at holde Oldenborrerne nede (*Rs. E. Rasmussen*). Om Skade i Jordbærbede forelaa Meddelelser fra talrige Lokaliteter paa Sjælland, samt ved Aarhus og paa Falster. Ved Næstved gik det i Juni ud over Køkkenurter og Græsplæner (*M. E. Elting*). Svage Angreb i Sukkerroer saas paa Mern-Egnen (*P. Grøntved*). I Juli fandtes to alvorlige Angreb i Runkelroer ved Langeskov paa Fyn (*J. Jeppesen Jensen*), ligesom der rapporteredes Angreb ved Ebeltoft Skov (*A. Larsen-Ledet*) og Toftlund, hvor $\frac{1}{4}$ af Roerne var ved at gaa ud omkring d. 1. Juli (*M. Hansen*). Paa Sorøegnen har man for første Gang i mange Aar været forskaanet for Angreb (*N. Flensted-Andersen*), og paa Roskildeegnen er der kun set et enkelt stærkt Angreb (*M. Greve*).

Smælderlarver (*Agriotus spp.*). I mange Egne er der fundet stærke Angreb paa forskellige Afgrøder. I April—Maj gik det ofte alvorligt ud over baade Vinter- og Vaarsæd, ligesom der fandtes Angreb paa Kartoffelknolde, Roer og Lupin. I Juni skrives fra Brørup, at Larverne har været slemme adskillige Steder, og at de indirekte har været Aarsag til, at Roerne er blevet hakket op af Fugle (*J. Dons Christensen*). I Lammefjorden angreb Larverne Hamp, der maatte saas om to Gange, ligesom det gik haardt ud over Tobak, der ogsaa sine Steder maatte saas om (*H. Jensen*). I September—Oktober var det navnlig i Kartofflerne, at Larverne gjorde sig bemærket. Fra Præstø skrives om et ondartet Angreb i Kaalroer til Frø (*B. Munch*).

Hvedeuglen (*Agrotis tritici*). »Knoporme« hørende til denne Art gjorde sig bemærket i usædvanlig Grad i 1941 og 42. I 1943 var deres Betydning langt ringere, selv om der bemærkedes en Del stærke Angreb i Jylland. I Maj saas Larverne talrigt baade i Marker og Haver (*M. Kristensen*). I Juni fandtes stærke Angreb ved Aulum og Lemvig, medens det i Sønderjylland gik ud over Salat, Radiser og Spinat. Et Angreb paa Hamp ved Grenaa skyldtes antagelig ogsaa denne Art. Fodhøje Planter væltede (*A. Larsen-Ledet*).

Ageruglen (*Agrotis segetum*). I Juli meldte de fleste Indberetninger, at Angreb af Knoporme ikke var set, dog fandtes der lokalt stærke Angreb i Roer, Kartoffler og tre Steder i Tobak, ogsaa Asters blev angrebet. I August forelaa to Beretninger om kraftige Angreb paa Kartoffler. Paa Sydfyn gik det ud over Zinnia, ved Slagelse angreb Larverne Chrysanthemum og ved Skærbæk Tobak. I Roemarkerne var der kun svage Angreb.

I September indløb der talrige Beretninger om svage Angreb paa Kartoffler, Beder, Gulerod og Prydplanter, men kun faa taler om stærke Angreb. Fra Sjælland skrives om en Del Skade paa Kaal, Tobak samt Chrysanthemum i Hus og Cyclamen i Bænk (*A. Klougart*). Paa Roskildeegnen fandtes et alvorligt Angreb i Fodersukkerroer (*M. Greve*), og ved Næstved gik det flere Steder slemt ud over Kartoffler (*M. E. Elting*).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Angrebene var i det store og hele godartede, og Giftklid er kun anvendt i beskedent Omfang. I April forelaa 4 Beretninger om stærke Angreb fortrinsvis i Vaarsæd (ved Sinding, Filskov, Grindsted og Varde). Af de 41 Beretninger, der indkom i Maj, melder 13 om »ingen«, 14 om svage og 14 om stærke, dog oftest lokale Angreb. To stærke Angreb forekom paa Sjælland, et paa Fyn, medens Resten var set i Jylland. Kun fra Brande skrives, at Angrebene var noget hyppigere end de foregaaende Aar. De fandtes særlig i Vaarsæd, men fra Skærbæk skrives ogsaa om Skade paa Græs, Roer og Hør. I Juni indløb kun Meddelelse om enkelte Angreb af Betydning bl. a. paa Hamp ved Skærbæk.

Snegle (*Agriolimax agrestis*) gjorde megen Skade i 1943. I Maj skrives fra Østjylland, at man kan finde Angreb i næsten alle Lucernemarker (*H. Møller Nielsen*). I Juni blev Smaaplantninger af Tobak slemt skadet paa Sydfyn (*Chr. Greve*). Ogsaa paa Jordbær gjorde Sneglene en Del Skade. I September skrives fra Svendborg, at Blomkaalen ofte var angrebet og saa uappetitlig ud (*H. Larsen*). I Oktober forekom talrige ondartede Angreb i Vintersæd samt Kaal, Lucerne, Rødkløver m. m. Navnlig i Rugmarkerne var Skaden ofte betydelig.

Markmus (*Arvicola agrestis* og *arvalis*). 1943 blev et »Museaar« i Ordets værste Forstand, thi Mus og ganske særlig Markmus hærgede i ganske usædvanlig Udstrækning. I Maj Maaned berettes der om Angreb i Lucernemarker, Korn og Hamp.

Fra Østjylland skrives saaledes: »Næsten alle Lucernemarker er mere eller mindre beskadiget af Markmus. Mest typisk er Angrebene i 1. Aars Markerne, som paa store Pletter og i lange Striber kan være fuldstændig afgnavet« (H. Møller Nielsen). I September indløb baade fra Øerne og Jylland Meddelelser om Angreb. Det gik foruden Lucerne ud over Rødkløver, ligesom Mus gjorde Skade i Frugtlagre.

I Oktober var det særlig Vintersæden, der led, og der var ofte afædt store Pletter i Markerne. Endvidere skrives om Skade i Nyudlæg af Kløvergræs, Roer (ogsaa i Kulerne) m. m. Fra Aalborg skrives om Skade paa Frøet af sent indkørt Hør.

8. Fortegnelse over nye Angreb.

Virusangreb. (Ved Anna Weber).

Liljemosaik (*Cucumis Virus 1*). Paa Liljer fra Brabrand og Vedbæk var Toppen forkrøblet og gulstribet, saaledes at det saa ud, som om der var Tale om Angreb af Liljemosaik. Fra Brabrand angaves det at være *Lilium philippinense var. formosanum*, fra Vedbæk var Arten ikke angivet.

Svampeangreb. (Ved Ernst Gram).

Rust (*Puccinia liliacearum* RUBY) er fundet paa *Ornithogolium umbellatum* ved Lyngby.

Svampeangreb. (Ved Anna Weber).

Løvemundskimmel (*Peronospora antirrhini* SCHROET.) er for første Gang her i Landet set paa den dyrkede Løvemund, *Antirrhinum majus*, medens den tidligere er set paa den vilde Løvemund, *Antirrhinum orontium*. Angrebet kom i et Gartneri ved København først paa Sorten »Fakkell« og bredte sig saa derfra videre til flere andre Sorter. Bladene, især de unge, var smalle og noget indadrullede, og paa Undersiden havde de en let graalig Svampebelægning. Planterne var noget svækkede af, at de havde staaet for længe, før de var blevet priklede. Et Par Sprøjtninger med Bordeauxvædske synes at hemme Angrebet en Del.

Grenpletter (*Phomaseposita* SACC.), er fundet i hvidlige Pletter paa unge Grene af *Wistaria chinensis* fra København. Det var ikke til at

afgøre, om Svampen havde nogen primær Betydning eller kun optraadte sekundært. Planten var svækket af Omplantning.

Skivesvamp (*Colletotrichum lagenarium*) paa Agurk, se Side 39.

Følgende nye Angreb er konstateret af *Paul Neergaard* og offentliggjort i Aarsberetningen for J. E. Ohlsens Enkes plante-patologiske Laboratorium 1942—1943:

Alternaria anagallidis RAABE paa blomstrende Planter af *Anagallis arvensis* og *Anagallis arvensis* var. *coerulea*.

Alternaria circinans (RERK. & CURT.) BOLLE, Lille Skulpe-svamp, paa uspiret Frø af *Artemisia scoparia*, *Abrietia hybrida* og af Timian.

Ascochyta calendulae H. SYDOW i brune Bladpletter paa *Calendula officinalis*.

Colletotrichum anthurii (ALL.) NEERG. paa Blade af *Anthurium scherzerianum*.

Colletotrichum godetiae NEERG. paa Stængler af *Godetia hybrida*.

Gloeosporium physalospora CAV. paa *Cissus antarctica*.

Septoria cucurbitacearum SACC. paa *Cucurbita pepo*.

Skadedyr. (Ved *Prosper Bovien*).

Springhaler (*Isotomurus* sp.) begnavede Frøplanter af *Thuja occidentalis*, se Side 60.

Snudebiller (*Anthonomus rectirostris*) angreb Kirsebær, se Side 58.

9. Orienterende Forsøg og Undersøgelser.

Ved Ernst Gram.

Kronisk Rodbrand i Beder (Forsøg 42—262).

I et Husmandsbrug ved Hadsten fandtes der først i Juli i en Runkelroemark store Pletter med svage Planter, hvis Rødder viste Tegn paa kronisk Rodbrand. Jorden var noget uens, baade vekslende Sand og Ler, og vekslende Afvandsingsgrad. I en Sukkerroemark fandtes ligeledes et Par Pletter, hvor Planterne var svage og lidende af kronisk Rodbrand. Ogsaa i 1942 var der Sygdom i Bederoerne, men den efterfølgende Byg med Kløverudlæg var normal.

Undersøgelse af Jordprøver ved Statens Planteavls-Laboratorium gav følgende Resultat:

	Rt	Ft	T _K
Gode Roer.....	6.4	4.8	12.0
Daarlige Roer.....	6.8	2.8	9.5
Gode Roer.....	6.4	4.2	6.7
Daarlige Roer.....	6.2	3.4	7.5

Angrebet maa sikkert sættes i Forbindelse med Mangel paa Fosforsyre, i anden Række med lidt for lavt Reaktionstal og mangelfuld Vandafledning.

I Marken fandtes enkelte Planter med stive, bukede, i gennemfaldende Lys svagt spættede—marmorerede Blade. Mikroskopi af en Rod viste i et af de ældste sekundære Vedkar noget gulligt Grums, medens Nabocellerne var helt fyldt af en brun-gul Masse. Aarsagen til dette Sygdomsbillede er ubekendt. Planterne led af kronisk Rodbrand.

Sorte Karstrengene i Beder (Forsøg 42—263).

Fra Forsøgsarealet ved Hjortekær (Tidsskr. f. Planteavl, Bd. 48, S. 78) blev nogle syge Fodersukkerroer indsamlet og anbragt i et nedgravet Rør, hvor der 1943 blev saæet Fodersukkerroer; disse holdt sig normale hele Sommeren igennem.

Selve Forsøgsarealet blev i 1942 paany tilsaæet med Fodersukkerroer (3. Aar). Sorte Karstrengene fandtes 29. Juni i smaa Roer med gule, slappe Blade og brune Siderødder. Sidst i Juli havde smaa ($1/2$ —1 cm tykke) Roer mange sorte Vedpartier, der kunde følges fra Siderødderne ind til det centrale Ved. Først i August var der meget kraftige Bladsymptomer paa enkelte Planter, delvis i Forbindelse med sorte Karstrengene.

Ved Optagningen først i Oktober blev Roerne sorteret efter Størrelse i 3 Grupper og hver Gruppe undersøgt for sorte Karstrengene:

	Størrelse		pCt. Roer med
	Antal	pCt.	sorte Karstrengene
Store Roer.....	101	16	13
Mellemstore Roer.....	173	28	19
Smaa Roer.....	351	56	25
Ialt.....	625	100	Gens. 17

Det ses, at Angrebet er hyppigere i de smaa Roer end i de store — muligvis er de netop smaa, fordi de er syge. Til lige var de smaa Roer angrebet i langt stærkere Grad end de store, der som Regel kun havde sorte Karstrengene i den nederste Femtedel.

Chrysanthemumrust (Forsøg 37—207).

I Aarene 1936—41 er der i Lyngby udført Forsøg paa indpottede Chrysanthemum af modtagelige Sorter (Exmond Pink, Harvester, Mona Davis rød, Nell Rose, Superlative). Planterne sprøjtedes eller pudredes 3—4 Gange inden Indflytning i Hus, Bedømmelsen for Rustangreb blev foretaget ad flere Gange, senest ved fuld Blomstring. I 1942—43 var der trods Forsøg paa kunstig Smitte saa ubetydelige Rustangreb, at Forsøgene blev opgivet. Ved hver Sprøjtning anvendtes ca. 5 Liter Vædske til 20 Planter, ved hver Pudring i Pudderhytte 40 g til 20 Planter.

Der er i Aarenes Løb prøvet Sprøjtning med 35 forskellige Vædsker eller Kombinationer, samt 7 Puddersorter. Et virkeligt tilfredsstillende Middel mod Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) er ikke fundet; en Del Midler har gjort mere Skade end Gavn, idet Løvet blev svedet eller for tyndt.

Det bedste Resultat er opnaaet ved Sprøjtning med 1 Liter Svovlkalk + 250 g 80 pCt. Nikotin i 100 Liter Vand, eventuelt tilsat et Spredemiddel, hvorved Virkningen mod Meldug forøges, og Vædsken pletter mindre; Nikotinet gode Virkning paa Løvfylden skyldes særlig Virkningen mod Chrysanthemumfluens Larver. Svovlkalk 2:100 kan svide Bladene lidt. Sulsol og Svovllever (begge 5 pM.) har lidt svagere Virkning end Svovlkalk og er ikke uskadelige. Et Svovlammoniumpræparat havde lidt Virkning mod Rust, men, farvede Bladene stærkt røde.

Et Specialpræparat, en Kobbersæbe, har i 2 pCt. Styrke givet en god Bladfylde og ret god Virkning mod Rust, 3—4 pCt. virkede stærkere, men kunde give røde eller svedne Blade. Kobberpræparatet Cupromaag (2—5 pM.) havde nogen Virkning mod Rust, men Bladene blev røde ved 2—4 pM., plettede og blaa ved højere Koncentration; der har været brugt 3—5 pM. Cupromaag i Svovlkalk, hvorved Resultatet blev som med Cupromaag alene. Derimod synes Tilsætning af kun $\frac{1}{2}$ pM. Cupromaag til 1 pCt. Svovlkalk at forøge Svovlkalkens Virkning mod Rust uden at skade Løvet.

3 Pudringer med Svovl- eller Bordeauxpudder virkede for svagt; af 2 Klornitrobenzolforbindinger sved den ene Bladene, medens den anden var uden Virkning mod Rust. Pudring med

et kombineret Svovl-Kobber-Derrispudder viste kun svag Virkning mod Rust, gav ret godt Løv, men efterlod et graat Pudderglag. Pudring med alfa- og beta-Naphtol var uden positiv Virkning.

Bordeauxvædske i forskellige Variationer var enten skadelig eller for svagt virkende. Kobber-Ammoniakvædske virker mod Rust, men giver røde eller svedne Blade. Kobbersodavædske og forskellige Kobberoxyklorider gav heller ikke praktisk anvendelige Resultater. Det samme gælder Klorvand og en Kloramin. Shirilan (5 pM.) sved Bladene lidt.

Fra Udlandet har været omtalt en paafaldende Virkning af Vanding med Pikrinsyre mod visse Arter Rustsvampe. 3 Vandinger med $\frac{1}{2}$ —2 pM. Pikrinsyre ($\frac{1}{2}$ Liter pr. Potte hver Gang) havde ingen Virkning paa Rusten og gav Løvet en udpræget Broncefارve. Magniumsulfat, der paa visse Jorder kan paavirke Chrysanthemernes Vækst gavnligt, gav ved Vandinger med 1—2 pM. nærmest lidt mere Rust og skadede Løvet.

I 2 af Forsøgsaarene optraadte Bladpletsyge (*Septoria chrysanthemella*); her viste Svovlkalk 1 : 100 ret god Virkning, men den nævnte Kobbersæbe (2 pCt.) var bedre. Mod Meldug var Svovlkalk 1 : 100 god, men Virkningen forøgedes kendelig ved Tilsætning af Spredemiddel. Medens Bordeauxvædske alene kun virkede svagt mod Meldug, forøgede Tilsætning af 1 pCt. af en Foraarskarbolineum Virkningen kendeligt.

Angreb af *Chrysanthemumfluens* Larve syntes et Aar at blive nedsat af flere Midler, men det følgende Aar var der kun tydelig Virkning af Svovlkalk + Nikotin (se ovenfor).

English Summary.

Plant Diseases and Pest in Denmark 1943.

Physiogene diseases. (*Hans R. Hansen, Anna Weber*). Frost injury. Many trees were badly damaged by the hard frost in former years and are now completely dead.

»Stone« in pears was very common, particularly on the variety Greve A. W. Moltke, when grown in ordinary gardens.

Dry margin of red-currant leaves was common; in some places the disease was cured by application to the soil of great quantities of sulphate of ammonia.

Virus diseases. (*Hans R. Hansen, Anna Weber*). Beet Mosaic (*Beta Virus 2*) was more common on mangolds and beets than usual, especially on beets for seed; the attacks were weak.

Virus Yellows (*Beta Virus 4*) was also reported on mangolds and beets; the disease appeared late in the season and was of no importance before the beginning of September; it was fairly common in districts east of the Great Belt; heavy attacks were rare.

Leaf-roll (*Solanum Virus 14*) and different mosaic diseases were very common on potatoes, and sometimes their attacks were severe. The farmers unions in the different provinces started in 1943 a joint control of seed-potatoes; it is hoped that this control will secure some fine stocks of seed-potatoes, which are particularly free from virus diseases.

Mosaic (*Allium Virus 1*) was reported very common on shallots.

Fungus diseases. (*Hans R. Hansen, Anna Weber*).

Cereals.

The counting of cereal diseases, which has been carried out each year since 1937, has been continued in different provinces. The frequency of the following diseases has been estimated: *Tilletia caries*, *Urocystis occulta*, *Ustilago nuda*, *Ustilago avenae*, *Ustilago hordei*, *Ustilago levis*, and *Helminthosporium gramineum*. The figures will be found in the table page 30.

Puccinia hordei, heavy attacks on barley, reported only from few places.

Erysiphe graminis, heavy and common on barley at many places.

Ophiobolus graminis, weak attacks common on barley, few heavy attacks; on wheat few heavy attacks.

Cercospora herpotrichoides, very weak, heavy attacks rare on wheat.

Puccinia graminis, only 3 attacks reported.

Puccinia lolii, slight on oats in few places.

Puccinia glumarum, common on wheat, but very slight.

Claviceps purpurea, common, but slight, on rye.

Clover, lucerne, beans, peas etc.

Uromyces trifolii, reported from few places.

Sclerotinia trifoliorum, heavy attacks, not uncommon in the spring in red clover for seed; in few places heavy on lucerne.

Phyllachora trifolii on red clover, only reported in 5 cases.

Pseudopeziza medicaginis, heavy on lucerne at many places on Falster and Lolland.

Ascochyta medicaginis, heavy attacks on lucerne caused great fall of leaves at several places in Jutland.

Peronospora trifoliorum, common, but not severe, on lucerne in the autumn.

Glomerella Lindemuthiana, reported from few places on beans of different origin.

Mangolds and beets.

Pythium, *Phoma* and other fungus attacks, not uncommon, but not severe.

Peronospora Schachtii, very severe in many parts of the country. Common on ordinary beets and on beets for seed. The attacks culminated in July; a percentage of 15—20 diseased plants was found in many fields.

Uromyces betae was reported to have wholly destroyed the leaves of beets in several parts of the country.

Rhizoctonia violacea, 3 attacks reported.

Swedes, turnips, cabbage etc.

Plasmodiophora brassicae, reported severe on swedes at several places in Jutland.

Erysiphe polygoni, heavy attacks on swedes at few localities in Jutland.

Peronospora brassicae, 4 attacks reported on cabbage.

Alternaria circinans & brassicae, 3 attacks on cabbage.

Potatoes.

Phytophthora infestans spread very slowly in July and August; severe attacks appeared at the beginning of September, but was not common. The damage done to the tubers was great in many parts of the country.

Bacillus phytophthorus appeared weak at many places, which also was the case with *Alternaria solani*, especially on early varieties.

Actinomyces scabies was reported more heavy than usual.

Synchytrium endobioticum was discovered in 14 new municipalities.

Soft wet rot caused by different bacteria was unusually severe on potatoe tubers in many parts of the country. The rot was already observed at lifting-time in September, and soon developed rapidly in the pits. A percentage of 15—25 rotten tubers was very common, especially in first and second early varieties. The spreading of the rot was often accelerated under unfavourable storing conditions, such as lack of oxygen.

Flax.

Polyspora lini and *Melampsora lini*, attacks less heavy than in 1942, but not uncommon.

Fruits.

Monilia fructigena was reported very common on apples, pears, plums, myrobalan plums and acid cherries.

Monilia laxa was observed at several places; the disease is likely to decrease in importance due to more frequent spraying of cherries.

Stereum purpureum is increasing; frost-injured plum-trees very often fall an easy victim to this disease.

Didymella applanata was reported very severe; damp weather-conditions in the autumn are supposed to have favoured the spread of the disease.

Venturia cerasi, fairly common, although less common than *Venturia inaequalis*, which was very severe in the end of the summer.

Vegetables.

Colletotrichum lagenarium was very severe on cucumbers grown in a greenhouse at Odense.

Actinomyces scabies on radish has been successfully prevented by application to the soil of Brassicol at the rate of 20 grammes to 1 sq. meter.

Diplodina lycopersici was severe, particularly on the fruits of tomatoes grown outdoors.

Ornamentals.

Root rot caused great losses of pansy plants in the autumn, especially on soils where pansy had been grown in former years; the cause of the disease was not investigated.

New attacks. Mosaic disease is supposed to have been observed on lilies of different origin.

Puccinia liliacearum RUBY was found on *Ornithogalum umbellatum*.

Peronospora antirrhini was found on *Antirrhinum majus*; the disease has formerly been found on *Antirrhinum orontium*.

Phoma seposita was found on young branches of *Wistaria chinensis*.

Other new attacks are listed on page 64.

Animal pests. (*Prosper Bovien*). As it will appear from the previous reports, the seasons 1940—43, which were preceded by very severe winters, brought a succession of unusually heavy attacks caused by insect pests. The winter 1942—43, however, was very mild, and with a few exceptions the attacks were of less importance.

Attacks of the Stem eelworm (*Tylenchus dipsaci*) on Lucerne have become of increasing importance, and the damage is often considerable.

Heterodera Schachtii on potatoes was found in several new localities.

Collembola belonging to the genus *Isotomurus* (*I. palustris*?) attacked young seedlings of *Thuja occidentalis*.

The woolly aphid (*Schizoneura lanigera*) has survived the severe winters and has again become an important pest.

The larvae of the beetle *Dascillus cervinus*, which has not been found as a pest for many years, appeared abundantly on cultivated moor land in the island of Falster. Damage was caused to cereals.

Blitophaga opaca caused heavy attacks on beets, but the damage was less severe than in 1943.

The weevil, *Anthonomus rectirostris*, damaged ripe cherries, puncturing the skin.

Cut-worms (*Agrotis tritici*), which have been unusually abundant in the two preceding years, appeared in numbers in some localities in Jutland damaging various crops. The larvae of *Agrotis segetum*, however, were of less importance.

The larvae of the antler moth (*Charaëas graminis*), which caused extensive damage in the years 1940—42 were without any importance in 1943.

The large cabbage white butterfly (*Pieris brassicae*) swarmed heavily, and the caterpillars were very detrimental to crucifers.

Attacks by *Pegomyia hyoscyami* have been increasing from 1940, and in 1943 they were especially severe. The maggots of the 2. and 3. generation caused withering of the beet top, the fodder value of which was considerably reduced.

Slugs (*Agriolimax agrestis*) were detrimental to many crops, and Field-mice (*Arvicola agrestis* and *arvalis*) were present in huge numbers and very destructive in field and garden.

New pests are listed on page 65.